

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شورای عالی برنامه ریزی

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس

دوره کارشناسی تاریخ دردوگرایش دبیری و آزاد

گروه علوم انسانی

مصوب سیصدوسی و سومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

مورخ ۱۳۷۵/۱۰/۲۳

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی تاریخ دردوگرایش دبیری و آزاد

کمیته تخصصی:

گرایش:

کد رشته:

گروه: علوم انسانی

رشته: تاریخ

دوره: کارشناسی

شورای عالی برنامه ریزی درسی و سیدوسی و سومین جلسه مورخ ۱۳۷۵/۱۰/۲۳ براساس طرح دوره کارشناسی تاریخ دردوگرایش دبیری و آزاد که توسط گروه علوم انسانی تهیه شده و به تأیید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره رادرسه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرد و مقرر میدارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی تاریخ دردوگرایش دبیری و آزاد از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی اداره می شوند.

ب: مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و براساس قوانین تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی می باشند.

ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) از تاریخ ۱۳۷۵/۱۰/۲۳ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات آموزشی در زمینه کارشناسی تاریخ دردوگرایش دبیری و آزاد در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را داپروبرنامه جدید را اجرا نمایند.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی تاریخ دردوگرایش دبیری و آزاد در سه فصل جهت اجراء به وزارت فرهنگ و آموزش عالی ابلاغ می شود.

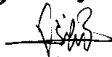
رأی صادره سیصد و سی و سومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۵/۱۰/۲۳
درخصوص برنامه آموزشی کارشناسی تاریخ دردوگرایش دبیری و آزاد

(۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی تاریخ دردوگرایش دبیری و آزاد
که ازطرف گروه علوم انسانی پیشنهاد شده بود با اکثریت آراء
به تصویب رسید.

(۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجراست.

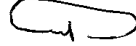
رأی صادره سیصد و سی و سومین جلسه شورای شورای عالی برنامه ریزی مورخ
۱۳۷۵/۱۰/۲۳ درمورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی تاریخ دردوگرایش دبیری و آزاد
صحیح است و بمورد اجرا گذاشته شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

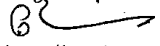
مورد تأیید است.

دکتر علی شریعتمداری

رئیس گروه علوم انسانی

رونوشت: به معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی جهت اجرا ابلاغ می شود.

دکتر سید محمد کاظم نائینی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی

[فصل اول: مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس دوره کارشناسی رشته تاریخ]

مقدمه:

باعنایت به گذشت پانزده سال از اجرای برنامه پیشین کارشناسی تاریخ و ضرورت تجدیدنظر و تحول در برنامه‌های آموزشی رشته تاریخ در دانشگاهها و انطباق آن با هدف‌های علمی و ارزشی دانشگاه اسلامی، کمیته تخصصی تاریخ مرکب از نمایندگان گروه‌های تاریخ دانشگاه‌های تهران و شهرستانها تشکیل گردید و پس از برگزاری دو سمینار سراسری و جلسات بحث و بررسی گسترده از مهرماه ۱۳۷۲ تا مهرماه ۱۳۷۵ در کمیته برنامه‌ریزی تاریخ گروه علوم انسانی شورایی عالی برنامه‌ریزی برنامه جدید را برای دوره کارشناسی با دو گرایش آزاد و دبیری تهیه و تنظیم کرد.

۱- تعریف و هدف:

آموزش تاریخ به مفهوم شناخت ضرورت و شدن آدمی و آگاهی بر احوال و سرگذشت جوامع، اقیام و ملت‌های جهان بر اساس متون، مدارک و اسناد و اخبار و آثار تاریخی و بررسی آنها با روش‌های علمی است. آنچه ضرورت مطالعه و آموزش تاریخ را در کشور اسلامی ایران ایجاد می‌کند مطالعات و پژوهش‌های نو و بازشناسی ارزشهای مادی و معنوی در ایران و اسلام از آغاز تاکنون و با الهام از انقلاب اسلامی و جهان‌بینی منبعث از آن تاریخ باید رسالت خود را در تغییر زیربنایی و بنیادی بر پایه مطالعه موارث ارزشمند جامعه ایرانی و اسلامی و نیز تاریخ جهان به انجام رساند و با تقویت حس کنجکاو، دقت علمی و علاقه به تفکر و ابداع و خلاقیت، گذشته را چراغی فرا راه نسل کنونی بیفزود تا در پرتو آن با استفاده از تجارب تاریخی در زمینه‌های فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی به آنچه برای پیشرفت و تکامل این سرزمین اسلامی ضروری است دست یابد.

۲- طول دوره و شکل نظام تحصیلی:

طول دوره کارشناسی تاریخ (آزاد و دبیری) حداکثر ۴ سال و تحصیلات و شکل نظام تحصیلی بصورت واحدی و در دو نیمسال می‌باشد که هر نیمسال ۱۷ هفته بطول خواهد انجامید. دانشجویان کارشناسی آزاد با گذراندن ۱۳۵ واحد و دبیری با گذراندن ۱۳۴ واحد مرکب از دروس عمومی، پایه، الزامی و اختیاری می‌توانند فارغ‌التحصیل (کارشناس تاریخ) شناخته شوند.

۳- تعداد و نوع واحدهای درسی:

واحدهای درسی دوره کارشناسی آزاد ۱۳۵ و دبیری تاریخ ۱۳۴ واحد است که به ترتیب زیر اعلام می‌گردد:

دروس عمومی
رجوع شود)
۱۶ واحد (به شرح مندرج در صفحه دروس عمومی تبصره ۲

درس‌های پایه*	۲۸ واحد
درس‌های الزامی	۶۸ واحد
درس‌های اختیاری	۲۳ واحد
دروس تربیت دبیر**	۲۴ واحد
جمع واحدها	۱۳۵ واحد

تبصره (۱): دانشجویان تاریخ رشته دبیری به جای واحدهای اختیاری، دروس تربیتی مصوب رشته دبیری را خواهند گذراند.

تبصره (۲): دانشجویان رشته تاریخ به دلیل گذراندن درس انقلاب اسلامی و ریشه‌های تاریخی آن و نیز درس تاریخ اسلام از میلاد پیامبر تا سال ۴۱ هجری در دروس الزامی، طبعاً نیازی به گذراندن دروس انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن و نیز درس تاریخ اسلام از دروس عمومی نخواهند داشت.

تذکر (۱): بمنظور رعایت ترتیب و توالی تاریخ و رعایت پیش‌نیازها و نیز همزمانی دروس تاریخ ایران، اسلام و جهان، دروس هر نیمسال تحصیلی در جداولی تنظیم و ترتیب یافته که به پیوست همین برنامه ارسال می‌گردد. گروههای آموزشی در ارائه دروس هر نیمسال تحصیلی ملزم به رعایت آن هستند.

تذکر (۲): گروههای آموزشی ملزم هستند که دروس ۴ واحدی را در یک نیمسال تحصیلی به گونه‌ای پیوسته اما در دو وقت جداگانه دو ساعته ارائه کنند.

۴- نقش و توانائی:

فارغ‌التحصیلان دوره‌های کارشناسی تاریخ توانائی آن را خواهند یافت که در سازمانهای دولتی و غیردولتی از قبیل وزارت آموزش و پرورش، وزارت امور خارجه، وزارت فرهنگ و آموزش عالی، وزارت ارشاد اسلامی، سازمان موزه‌ها، مرکز اسناد ملی، رادیو و تلویزیون، نگهداری آرشیوهای دولتی در کلیه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی، روزنامه‌ها و مجلات و مراکز طبع و نشر کتاب و مانند آن، انجام مسائل تحقیقی تاریخ در حد تحقیقات بین‌المللی، تدریس تاریخ در دبیرستانها آمادگی برای تکمیل تحصیلات در دوره فوق‌لیسانس و دکتری تاریخ برای استخدام در دانشگاهها جهت تحقیق و تدریس و نظایر آنها به خدمت بپردازند.

۵- ضرورت و اهمیت:

باتوجه به نقش مهم علم تاریخ در سرنوشت ملت‌ها و اداره جوامع، ضرورت اهتمام به رشته تاریخ، آشکار است و از آنجا که جامعه اسلامی ایران در زمینه‌های گوناگون فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی نیازمند بسط درفش تاریخ و تربیت عالمان و محققان در این زمینه است و با نظر به اینکه دانشگاهها، مرکز آموزش و پرورش متخصصان در رشته‌های گوناگون علمی و از جمله تاریخ بشمار می‌رود. از اینرو ضروری و شایسته است که برنامه‌ریزی تاریخ، متناسب با نیازهای جامعه و پا به پای تحولات علمی در سطح جهان، در خدمت رفع نیازهای علمی و اجرایی کشور اسلامی ایران قرار گیرد و مقدمات رشد و شکوفائی و پیدایش عالمان و محققان بزرگ در این رشته از علوم انسانی را در سطح جهان فراهم سازد.

* برای دانشجویان تربیت دبیری ۲۶ واحد - به زیرنویس جدول درسهای پایه مراجعه شود.
** دروس تربیت دبیری، خاص دانشجویان تربیت دبیری است.

فصل دوم

برنامه

الف: دروس عمومی: فرهنگ، معارف و عقاید اسلامی
" آگاهیهای عمومی "

برای تمام رشته‌های تحصیلی دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد پیوسته

ردیف	نام درس	واحد	ساعت	
			نظری	عملی
۱	معارف اسلامی (۱)	۲	۳۴	--
۲	معارف اسلامی (۲)	۲	۳۴	--
۳	اخلاق و تربیت اسلامی	۲	۳۴	--
۴	انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن	۲	۳۴	--
۵	تاریخ اسلام	۲	۳۴	--
۶	متون اسلامی (آموزش زبان عربی)	۲	۳۴	--
۷	فارسی *	۳	۵۱	--
۸	زبان خارجی *	۳	۵۱	--
۹	تربیت بدنی (۱)	۱	--	۳۴
۱۰	تربیت بدنی (۲)	۱	--	۳۴
جمع		۲۰	۳۰۶	۶۸
جمع				۳۷۴

*: هر یک از دروس زبان فارسی و زبان خارجی باید در هفته حداقل در دو جلسه تدریس شوند.

تذکر:

دانشجویان رشته تاریخ از گذراندن دروس بندهای ۴ و ۵ به دلیل گذراندن همین واحدها به شکل تخصصی در دروس تخصصی معاف هستند.

جدول دروس تربیتی
ب- برای دوره‌های تربیت دبیر در مقاطع کاردانی و کارشناسی

پیش نیاز با زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
ترم سوم	—	۳۴	۳۴	۲	مبانی برنامه‌ریزی آموزش متوسط	۶۴
ترم سوم	—	۳۴	۳۴	۲	روانشناسی کودکی و نوجوانی	۶۵
ترم چهارم	—	۳۴	۳۴	۲	روانشناسی تربیتی	۶۶
ترم چهارم	—	۳۴	۳۴	۲	سنجش و اندازه‌گیری	۶۷
ترم پنجم	—	۳۴	۳۴	۲	اصول و فنون مشاوره و راهنمایی	۶۸
ترم پنجم	—	۳۴	۳۴	۲	تولید و کاربرد مواد آموزشی	۶۹
ترم ششم	—	۳۴	۳۴	۲	مدیریت آموزشی	۷۰
ترم ششم	—	۵۱	۵۱	۳	روشها و فنون تدریس (کلیات)	۷۱
ترم هفتم	—	۵۱	۵۱	۳	اصول و فلسفه آموزش و پرورش	۷۲
ترم ۷ و ۸	۱۳۶	—	۱۳۶	۴	تمرین دبیری (۱ و ۲) (عملی)	۷۳
جمع				۲۴		
	۱۳۶	۳۴۰	۴۷۶			

دانشجویان دبیری از گذراندن ۲۳ واحد دروس اختیاری تاریخ به دلیل گذراندن واحدهای این جدول معاف هستند.

ج - جدول دروس پایه

پیش نیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
	—	۳۴	۳۴	۲	کلیات و مبانی علم تاریخ	۱
فارسی (عمومی)	—	۳۴	۳۴	۲	قرائت متون تاریخی به زبان فارسی (۱)	۲
	—	۳۴	۳۴	۲	قرائت متون تاریخی به زبان عربی (۱)	۳
زبان خارجی (عمومی)	—	۳۴	۳۴	۲	قرائت متون تاریخی به زبان خارجی (۱)	۴
	—	۳۴	۳۴	۲	قرائت متون تاریخی به زبان خارجی (۲)	۵
	—	۳۴	۳۴	۲	روش تحقیق در تاریخ	۶
	—	۳۴	۳۴	۲	تاریخنگاری و تحولات آن در ایران و جهان (باتکیه بر منابع و مآخذ مکتب‌های مختلف تاریخنگاری)	۷
	—	۳۴	۳۴	۲	گاهشماری و تقویم	۸
	—	۳۴	۳۴	۲	مبانی تاریخ اجتماعی ایران	۹
	—	۳۴	۳۴	۲	تاریخ اندیشه‌های سیاسی در ایران و اسلام	۱۰
	—	۳۴	۳۴	۲	کلیات جغرافیا (باتکیه بر جغرافیای ایران)	۱۱
	—	۳۴	۳۴	۲	مبانی جامعه‌شناسی	۱۲
	—	۳۴	۳۴	۲	مبانی علم سیاست*	۱۳
	—	۳۴	۳۴	۲	فلسفه تاریخ	۱۴
				۲۸		

* دانشجویان رشته دبیری تاریخ ملزم به گذراندن این درس نیستند.

د - جدول دروس الزامی تاریخ ایران

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت		
			جمع	نظری	عملی
۱	تاریخ ایران از ایلامی ها و آریایی ها تا پایان دوره هخامنشی	۴	۶۸	۶۸	—
۲	تاریخ ایران در دوره سلوکی و اشکانی	۲	۳۴	۳۴	—
۳	تاریخ ایران در دوره ساسانیان	۴	۶۸	۶۸	—
۴	تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران از ورود اسلام تا پایان حکومت علویان طبرستان (فتوحات و ورود اسلام به ایران، ایران در دو قرن اول، طاهریان، صفاریان، علویان)	۲	۳۴	۳۴	—
۵	تاریخ تحولات سیاسی... ایران در دوره سامانیان، دیلمیان، غزنویان	۲	۳۴	۳۴	—
۶	تاریخ تحولات سیاسی... ایران در دوره سلجوقیان	۲	۳۴	۳۴	—
۷	تاریخ تحولات سیاسی... ایران در دوره غوریان و خوارزمشاهیان	۲	۳۴	۳۴	—
۸	تاریخ تحولات سیاسی... ایران در دوره حمله مغول و ایلخانان	۲	۳۴	۳۴	—
۹	تاریخ تحولات سیاسی... ایران از زوال ایلخانان تا آغاز حکومت صفویان	۲	۳۴	۳۴	—
۱۰	تاریخ تحولات سیاسی... در دوره صفویان	۴	۶۸	۶۸	—
۱۱	تاریخ تحولات سیاسی... ایران در دوره افشاریان و زندیان	۲	۳۴	۳۴	—
۱۲	تاریخ تحولات سیاسی... ایران از آغاز دوره قاجار تا انقلاب مشروطیت	۴	۶۸	۶۸	—
۱۳	انقلاب مشروطیت و تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران تا انقراض حکومت قاجاریه	۲	۳۴	۳۴	—
۱۴	تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران از انقراض قاجاریه تا کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲	۴	۶۸	۶۸	—
۱۵	انقلاب اسلامی و ریشه های تاریخی آن	۲	۳۴	۳۴	—
		۴۵			

هـ- جدول دروس الزامی - تاریخ اسلام و تشیع

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز با زمان ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۱	تاریخ اسلام از میلاد پیامبر اکرم تا سال ۴۱ هجری	۲	۳۴	۳۴	-	
۲	تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جهان اسلام از سال چهل هجری تا سال ۲۲۷ ه.ق.	۲	۳۴	۳۴	-	
۳	تاریخ تحولات سیاسی... جهان اسلام از سال ۲۲۷ ه.ق. تا سقوط بغداد	۲	۳۴	۳۴	-	
۴	تاریخ تشیع (۱) (از آغاز قرن نهم تا پنجم هجری)	۲	۳۴	۳۴	-	
۵	تاریخ تشیع (۲) (از قرن پنجم هجری تا قرن دهم هجری)	۲	۳۴	۳۴	-	
۶	تاریخ تحلیلی زندگانی ائمه معصومین (ع)	۲	۳۴	۳۴	-	
۷	تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جهان اسلام از قرن هفتم تا قرن دهم هجری	۲	۳۴	۳۴	-	
۸	تاریخ عثمانی و خاورمیانه	۲	۳۴	۳۴	-	
		۱۶				

و - جدول دروس الزامی - تاریخ جهان

پیش نیاز با زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
—	—	۳۴	۳۴	۲	تاریخ یونان و روم	۱
—	—	۳۴	۳۴	۲	تاریخ بیزانس	۲
—	—	۳۴	۳۴	۲	تاریخ اروپا در قرون وسطی	۳
—	—	۳۴	۳۴	۲	تاریخ اروپا در قرون جدید	۴
—	—	۳۴	۳۴	۲	تاریخ اروپا از انقلاب فرانسه تا جنگ جهانی اول	۵
—	—	۳۴	۳۴	۲	تاریخ اروپا از جنگ جهانی اول تا کنون	۶
				۱۲		

ز - جدول دروس اختیاری دوره کارشناسی تاریخ

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز با زمان ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۱	ایران پیش از تاریخ	۲	۳۴	۳۴	-	
۲	تاریخ سلسله‌های شرقی ایران (پیشدادیان کیانیان)	۲	۳۴	۳۴	-	
۳	تاریخ اسلام در حوزه‌های هند و جنوب شرقی آسیا	۲	۳۴	۳۴	-	
۴	شناخت و نقد منابع و مآخذ تاریخ ایران پیش از اسلام	۲	۳۴	۳۴	-	
۵	تاریخ تمدنهای مشرق زمین	۲	۳۴	۳۴	-	
۶	ادیان ایران باستان	۲	۳۴	۳۴	-	
۷	مبانی تکوین و تحول تمدنهای جهان	۲	۳۴	۳۴	-	
۸	آشنایی با خطوط و زبانهای ایران پیش از اسلام	۲	۳۴	۳۴	-	
۹	شناخت و نقد مبانی و مآخذ ایران بعد از اسلام	۲	۳۴	۳۴	-	
۱۰	قیام کربلا و نقش آن در نهضت‌های شیعی	۲	۳۴	۳۴	-	
۱۱	تاریخ گسترش اسلام در آفریقا و اروپا از آغاز تا سقوط اندلس	۲	۳۴	۳۴	-	
۱۲	خلفای فاطمی مصر و حمدانیان	۲	۳۴	۳۴	-	
۱۳	تاریخ پیامبران	۲	۳۴	۳۴	-	
۱۴	تاریخ هنر و معماری اسلامی	۲	۳۴	۳۴	-	
۱۵	جغرافیای انسانی	۲	۳۴	۳۴	-	
۱۶	جغرافیای تاریخی سرزمینهای اسلامی	۲	۳۴	۳۴	-	
۱۷	جامعه‌شناسی تاریخی	۲	۳۴	۳۴	-	
۱۸	مبانی علم اقتصاد	۲	۳۴	۳۴	-	
۱۹	فرهنگ و تمدن ایران در دوره صفوی	۲	۳۴	۳۴	-	
۲۰	تاریخ قاره آمریکا	۲	۳۴	۳۴	-	
۲۱	تاریخ استعمار غرب و رشد سرمایه‌داری	۲	۳۴	۳۴	-	
۲۲	تاریخ شبه قاره هند	۲	۳۴	۳۴	-	
۲۳	تاریخ آفریقا	۲	۳۴	۳۴	-	

جدول دروس اختیاری دوره کارشناسی تاریخ

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز با زمان ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۲۴	اقتصاد سیاسی	۲	۳۴	۳۴	—	
۲۵	قرائت و ترجمه متون تاریخی به زبان عربی (۲)	۲	۳۴	۳۴	—	
۲۶	قرائت متون تاریخی به زبان فارسی (۲)	۲	۳۴	۳۴	—	
۲۷	تاریخ اسلام در ممالک قفقاز	۲	۳۴	۳۴	—	
۲۸	تاریخ اسلام در آسیای میانه	۲	۳۴	۳۴	—	
۲۹	ریشه‌های تاریخی توسعه‌نیافتگی در ایران	۲	۳۴	۳۴	—	
۳۰	تاریخ اندیشه‌های اقتصادی	۲	۳۴	۳۴	—	
۳۱	تاریخ روسیه و اتحاد شوروی تا فروپاشی اتحاد شوروی	۲	۳۴	۳۴	—	
۳۲	تاریخ چین و ژاپن	۲	۳۴	۳۴	—	
۳۳	قوم‌شناسی و مردم‌شناسی تاریخی ایران	۲	۳۴	۳۴	—	
۳۴	نهضت فلسطین	۲	۳۴	۳۴	—	
۳۵	تاریخ نفت در ایران و خاورمیانه	۲	۳۴	۳۴	—	
۳۶	نهضت روحانیت در دو سده اخیر ایران	۲	۳۴	۳۴	—	
۳۷	تاریخ نهضت‌ها و جنبش‌های اسلامی جهان در دو قرن اخیر	۲	۳۴	۳۴	—	
۳۸	مبانی حکومت و ساخت قدرت در تاریخ ایران	۲	۳۴	۳۴	—	
۳۹	روانشناسی اجتماعی	۲	۳۴	۳۴	—	
۴۰	تاریخ بالکان با تکیه بر گسترش اسلام در آن منطقه	۲	۳۴	۳۴	—	
۴۱	تاریخ محلی	۲	۳۴	۳۴	—	
۴۲	تاریخ خلیج فارس و سرزمینهای همجوار	۲	۳۴	۳۴	—	
۴۳	تاریخ دیپلماسی ایران	۲	۳۴	۳۴	—	
۴۴	تاریخ عرفان و تصوف در ایران و اسلام	۲	۳۴	۳۴	—	
۴۵	تاریخ فرهنگ و تمدن ایران	۲	۳۴	۳۴	—	
۴۶	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی	۲	۳۴	۳۴	—	
۴۷	تاریخ تفکر سیاسی در دوره قاجار	۲	۳۴	۳۴	—	

جدول دروس اختیاری دوره کارشناسی تاریخ

پیش نیاز با زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
-	۳۴	۳۴	۲	تاریخ اندیشه‌ها و مکاتب سیاسی در غرب	۴۸	
-	۳۴	۳۴	۲	تاریخ احزاب و مطبوعات ایران در دوره قاجار	۴۹	
			۱۰۰			

کلیات و مبانی علم تاریخ

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: توجیه دانشجویان رشته تاریخ در مورد موضوع و محدوده و فایده تاریخ و نیز مسلط ساختن آنان به کلیاتی از تاریخ است آن چنانکه تصویر و تصویری کلی، عمومی و منسجم از تاریخ داشته باشند.

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

معرفی منابع: - موضوع و محدوده علم تاریخ - معانی کلمه تاریخ - مفاهیم و تعاریف تاریخ - رابطه تاریخ با گذشته، حال و آینده - رابطه تاریخ با دیگر علوم - تاریخ به عنوان علم - تاریخ از دیدگاه قرآن - فواید علم تاریخ - رابطه تاریخ با انسان، تاریخ و جامعه، تاریخ و تربیت، تاریخ و هویت - روشها و ابزارهای علم تاریخ - مورخ و تاریخ، صفات مورخ - شیوه‌های کار مورخان، تاریخ و باستانشناسی، منابع تاریخ - اصول و قواعد علم تاریخ - تواریخ شفاهی، حماسی ...

- شعبه‌های علم تاریخ - تاریخ جهانی و عمومی، تاریخ ملی، تاریخ دینی، تاریخ محلی، تاریخ ادبیات، تاریخ هنر، تاریخ فلسفه، جامعه‌شناسی تاریخی، جغرافیای تاریخی.

- کلیات تاریخ جهانی - سابقه تمدن بشری، تقسیمات تاریخ جهان، تمدنهای مهم تاریخ بشر، منابع و مورخان مشهور تاریخ جهان، سیر عمومی تاریخ جهانی، منازل و مراحل مهم تاریخ جهانی.

- کلیات تاریخ ایران - فلات ایران - سابقه تمدن در فلات ایران - ایران آریایی - ایران باستان - ایران اسلامی - سلسله‌های تاریخ ایران - تاریخ معاصر ایران - ایران و تاریخ جهانی - کلیات تاریخ اسلام - انبیاء الهی و تاریخ بشر، خاورمیانه و عربستان - پیدایش اسلام، گسترش اسلام.

قرائت متون تاریخی به زبان فارسی (۱)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: —

هدف: آشنایی دانشجویان با انواع قالبهای زبان مورخین در ارائه گزارشهای تاریخی، آشنایی توانمندی در شناسایی متون تاریخی و انواع تعابیر و اصطلاحات فارسی و قرائت و درک آنها. شناخت سبک و سیاق ادبی مورخین در متنهای متفاوت تاریخی. آشنایی و افزایش توانمندی دانشجویان در شناخت لغات و ترکیبها و قواعد دستوری منابع تاریخی و تحول زبانی متون قدیمی.

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

- قرائت نمونه متنهایی از متون فارسی تاریخی از آغاز تا دوره معاصر تاریخ بخارا، تاریخ سیستان، تاریخ بیهقی، تاریخ گردیزی، مجمل‌التواریخ والقصص، تاریخ بلعمی، تاریخ یمینی، نخبه‌العصر، سلجوقنامه، راحة‌الصدور، جهانگشای جدینی، جامع‌التواریخ، تاریخ طبرستان، تجارب‌السلف، زبدة‌التواریخ، مطلع سعدین، تاریخ و صاف، تاریخ گزیده، ظفرنامه شامی، حبیب‌السیر، خلاصة‌التواریخ، احسن‌التواریخ، نقاوة‌الآثار، تذکرة شاه تهماسب، تاریخ عباسی، زبدة‌التواریخ، میرزا‌لمحسن مستوفی، مجمل‌التواریخ، تاریخ زندیه، گلشن مراد، دره نادره، مآثر سلطانیه، حقایق‌الآخبار، فارسنامه، خاطرات و خطرات، منشآت قائم‌مقام، ناسخ‌التواریخ، خاطرات اعتمادالسلطنه، تاریخ مشروطه کسروی، حیات یحیی.

قرائت متون تاریخی به زبان عربی (۱)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: —

هدف: از آنجا که بسیاری از منابع اصلی تاریخ اسلام و ایران و حتی تاریخ ایران باستان در منابع و متون تاریخی عربی انعکاس یافته و گزارش شده‌اند. بنابراین هدف از این درس ایجاد تواناییهای نسبی برای قرائت و ترجمه متون تاریخی به زبان عربی است. به نحوی که دانشجویان بتوانند در پژوهشها و مطالعات خود از این منابع به شکل مستقیم بهره‌برداری کنند.

سرفصل درس:

قرائت و ترجمه متون تاریخی عربی در ادوار مختلف تاریخ اسلام و ایران، خصوصاً از آغاز بعثت تا قرن دهم هجری.

ترجمه و قرائت متنهای مختلفی که در قالب رساله‌ها و فرمانها و دستورالعملها انعکاس دارند. از جمله متون و اسناد ذیل:

نهج البلاغه، سیره ابن هشام، وقعة صفین، الغارات، الاصنام ابن کلیبی، جمهرة النسب، الجمل شیخ مفید، تاریخ طبری، تاریخ یعقوبی، تاریخ مروج الذهب، فتوح البلدان، بلادزی، انساب الاشراف، اثبات الوصیه مسعودی، الارشاد شیخ مفید، تجارب الامم الفخری، مقدمه ابن خلدون، تاریخ الخلفاء سیوطی، تاریخ بغداد، صبح الاعشی، الاعلان بالتوییح، فتوح ابن اعثم، اسد الغابه، الكامل، البدء والتاریخ، تاریخ دمشق، النجوم الزاهره، اخبار مکه، تاریخ المدینه المتوره، البدایه والنهایه.

قرائت متون تاریخی به زبان خارجی (۱) و (۲)

تعداد واحد: هر کدام ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

هدف: ایجاد توانایی در فهم منابع و متون و اسناد تاریخی به زبانهای خارجی و توانمندی در مراجعه مستقیم به منابع تاریخی و مطالعات تاریخ اسلام و ایران و تحولات اروپا.

سرفصل درس: (۳۴ + ۳۴ ساعت)

انتخاب نمونه‌هایی از متون انگلیسی و ترجمه‌های متون فارسی و عربی به انگلیسی نظیر:

سیره ابن هشام، تاریخ طبری و منابعی از ترجمه‌های تاریخ ایران به زبان انگلیسی

متون اصلی انگلیسی آثاری از مستشرقان، ویل دورانت، توین بی، لمبتون، باسورث، اشپولر، نمونه‌هایی از تاریخ کمبریج و نظایر آن.

نمونه‌هایی از اسناد آرشیو وزارت خارجه انگلستان و معاهدات سیاسی، نمونه‌هایی از متون تاریخ اروپا به زبانهای خارجی

نمونه‌ای از تمامی این متون و اسناد در کتاب چاپ شده توسط سازمان سمت جمع شده‌اند که خود الگویی است برای رهیابی.

روش تحقیق در تاریخ

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف: آشنایی دانشجویان با مبانی نظری تحقیق، فنون و روشها و ابزارهای آن و کسب توانایی نسبی در

انجام پژوهش‌های تاریخی

سرفصل درس:

معرفی منابع: - تعریف علم و پژوهش علمی

- تفاوت تحقیق و تألیف

- علم تاریخ، موضوع، اهمیت متدولوژی و رابطه آن با موضوع

- موضوع در تحقیق تاریخی و ویژگی‌های آن

- صفات و ویژگی‌های محقق، ویژگی‌های علمی و اخلاقی لازم برای محقق

- وقایع نگار، محقق و مورخ

- روش‌های تحقیق:

الف - روش‌های گردآوری (روش‌ها، ابزارها و تکنیک‌های گردآوری)

ب - روش‌های تحلیل و آنالیز

ج - روش‌های نگارش پژوهشنامه

- مراحل تحقیق:

۱ - انتخاب موضوع و تعیین مسأله: بیان و تعریف مسأله و پرسش‌های تحقیق

۲ - تهیه طرح و پلان تحقیق: ویژگی‌ها و شرایط طرح تحقیق

۳ - تهیه کتابشناسی و منابع تحقیق:

انواع منابع در پژوهش تاریخی (منابع نوشتاری و غیرنوشتاری)

منابع و مطالعات

منابع دست اول و دست دوم

- نقد منابع:

نقد داخلی و خارجی

اصول نقد و کربتیک منابع

۴ - فیش‌برداری و گردآوری اطلاعات (چگونگی فیش‌برداری از منابع)

۵ - تصفیه، تفکیک و طبقه‌بندی اطلاعات

۶- تهیه طرح نهایی

۷- تحلیل و آنالیز اطلاعات :

فرضیه و نقش آن در تحلیل

مکتب‌ها و نظریه‌های گوناگون در تحلیل و آنالیز

الف - نظریه‌های تبیینی

ب - نظریه‌های تفهیمی

۸- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

۹- روش نگارش پژوهشنامه :

چهارچوب پژوهشنامه

ارجاعات : زیرنویس‌ها، پیوست‌ها،

اصول نگارشی و دستوری، کتابنامه، و ...

تاریخنگاری و تحولات آن در ایران و جهان

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیش نیاز :

هدف : آشنایی دانشجویان با نقش بنیادی تاریخنگاری و تاریخنگری در معارف و فرهنگ بشر و ریشه‌های

پیدایش تاریخنگاری، تحول و سبکهای آن در ادوار مختلف و نزد ملت‌های گوناگون براساس منابع

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

۱- معنا و مفهوم تاریخنگاری

۲- تاریخنگاری اولیه بشر (روایات شفاهی، افسانه‌ها و حماسه‌ها، پیدایش خط و تاریخنگاری ...)

۳- تاریخنگاری باستان (چین، هند، یونان، روم، مصر)

۴- تاریخنگاری در ایران (دوره باستانی، عصر اسلامی، دوره جدید و معاصر)

۵- تاریخنگاری در اسلام (دو قرن اول، سوم، چهارم و پنجم، پنجم تا دهم)

۶- مکتب‌های تاریخنگاری در اسلام

۷- تاریخنگاری اروپا (قرون وسطی، عصر رنسانس، قرن هجدهم به بعد)

۸- مهم‌ترین مکاتب تاریخنگاری در عصر حاضر (تاریخنگاری کربتیکی، آنالیتیک و ...)

گاهشماری و تقویم

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

هدف: درک رابطه زمان و تاریخ و نیز مهارت در بکارگیری واحدها و روشهای محاسبه و سنجش زمان در تاریخنگاری.

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

معرفی منابع: - انسان، زمان و تاریخ - تاریخ به عنوان هستی زمان‌مند

- انواع زمان - زمان دوری، زمان خطی - زمان مطلق، زمان نسبی

- اجزاء و خصوصیات زمان - توالی، ترتیب و تقارن - روز، هفته، ماه - سال، ساعت، قرن، نسل ...

- دیدگاههای ملل مختلف درباره زمان، اجزاء آن و روشها و ابزار شناخت زمان

- تاریخگذاری (Dating) - تاریخگذاری چیست و چه اهمیتی دارد؟ زمان انضمامی و زمان انتزاعی،

تاریخگذاری مطلق و تاریخگذاری نسبی، کرنولوژی - تاریخگذاری در باستانشناسی

- تقویم: منشاء تقویم - اهمیت تقویم - انواع تقویم

- تقویم در نزد مصریان، تقویم نزد چینی‌ها، تقویم نزد هندی‌ها، تقویم نزد یونانیها و رومیها، تقویم در ایران

باستان، گاهشماری در میان اعراب

- قمر (ماه) و مسائل نجومی تقویمی مربوط به آن

- شمس (خورشیدی) و مسائل نجومی تقویمی مربوط به آن

- زیج و اسطرلاب - زیج‌های مهم و مشهور

تقویم مسیحی - ماهها، سال، مبدأ، تحولات

تقویم‌های اسلامی - شمسی و قمری، مبدأ آنها، ماهها

طریقه تبدیل تقویم‌های مشهور به یکدیگر

کتابهای تطبیق تقویم‌ها

مبانی تاریخ اجتماعی ایران

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف: تحلیل و بررسی عمقی و علمی مبانی تحولات تاریخی ایران.

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

ذکر مختصری از مفاهیم تاریخ و اجتماع - شناسایی ایران بعنوان یک واحد جغرافیائی، بیان حدود و ثغور و تغییرات حاصله در شکل‌بندی در خلال قرون تا حال، دلایل ایجاد اجتماعات در ایران و بررسی منشاءهای ابتدائی تشکلهای اولیه تاریخ:

Social	Legitimation	الف: مشروعیت‌گرایی
Social	Adapation	ب: تطابق‌گرایی
	Social	ج: ریشه‌گرایی Integretion
Social	Orientation	د: جهت‌گرایی

۱- بررسی عوامل اثرگذار در شکل‌پذیری تاریخی ملت ایران

الف: نفوذ عوامل طبیعی: وضع فلات ایران از نظر کوهها، دشتها، دوری و نزدیکی به دریاها، میزان بارندگی و رطوبت، وجود رودخانه‌های کوچک و بزرگ، که مسائل بیشماری از آنها برمی‌خیزد و فی‌المثل در درازمدت مردمی سخت‌کوش، پرتلاش، احساساتی، عاطفی، مهمان‌نواز و ... را حالت می‌دهد.

ب: نفوذ عوامل خارجی: وجود همسایگان مهاجم در شرق و غرب ایران با وجود دشواریهای اقلیمی و طبیعی نسبت به سرزمینهای مجاور، وضع بهتری داشته و موجب جذب و جلب اقوام مختلف همسایه می‌شده است در سراسر تاریخ ایران (قبل و بعد از اسلام) این مهاجرت به صور مختلف وجود داشته و صرفنظر از تغییر حکومتها و تحول در حاکمیت سیاسی، باعث پیدایش و تغییرات مختلف فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و غیره می‌شده است، بررسی مبانی وحدت ملی و برخورد با بیگانگان.

ج: موقع استراتژیک: قرار گرفتن ایران بر سر راه آسیا، اروپا و آفریقا، همواره حالتی کلیدی به این کشور داده و آن را واسطه‌ای برای استیلاجویی داخلی و یا خارجی قرار داده است. در این زمینه مسائل دیگری نیز برای بیگانگان بوده است مانند بهره‌مندی از طرق تجاری (راه ابریشم فرضاً) و یا نفوذ در شبه قاره هند و یا تسلط بر بین‌النهرین (به دلایل فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و ...) دسترسی به آبهای گرم خلیج فارس (بمنظورهای مختلف)

د : عوامل انسانی : سابقه زندگی انسان در فلات ایران بسیار قدیمی است. مراکز اولیه تمدنی در مناطق مختلف شرق، غرب و داخله فلات دیده می‌شود. اقوام مختلف غیرآریائی، آسیائی، تورانی و ایرانی در دوره‌های مختلف عمر این ملت آمده و در نواحی پراکنده توطن گزیده‌اند. اختلاط اقوام، اختلاط فرهنگها، راهها، رسم‌ها، عادات و آداب و تجربیات حیاتی بررسی ایل‌نشینی و شهرنشینی در تاریخ ایران.

۲- ایران در ادوار تاریخ

الف : شرح مختصری از تاریخ سیاسی ایران : بر سبیل توالی حوادث و گزینش وقایع مهم و نقطه‌های عطف تاریخی (در این قسمت بخصوص کوشش می‌شود که مسائل خاص مردمی، رویارویی ملت و دولت در همه ادوار، اصول اساسی حاکمیت سیاسی و ابزار تثبیت سلطه‌ها بررسی و تحلیل شود تا به عصر حاضر برسد. ب : شکل‌پذیری تاریخی ملت ایران : نحوه پیدایش اقوام و طوایف و کیفیت استقرار آنها، بررسی (مکانیزم‌های) اساسی تحولات تاریخی نحوه رویارویی اقشار و گروهها با حوادث داخلی و خارجی، چگونگی تشکیل دسته‌ها، گروهها و طبقات اجتماعی.

ج : مبانی اساسی زندگی معنوی : دین قائمه اصلی حیات (پیش و پس از اسلام)، اثرات اساسی اسلام بر روح و جان ایرانیان، نحوه پذیرش این دین مقدس، رسوخ اسلام در جزء و کل حیات مادی و معنوی، تظاهرات اخلاقی، اعتقادی، فرهنگی مذهبی ایرانیان در خلال چهارده قرن زندگی در متن فرهنگ اسلامی. انتظارات دینی، تفکرات مذهبی، ضرورت اجتماعی بر مدار تعالیم و برداشتهای دینی.

د : مبانی اصلی زندگی مادی که خود شامل مباحث زیر می‌شود :

د - ۱ - حیات چوپانی (خاص) به نحو اجمال

د - ۲ - کشاورزی (خاص) به نحو اجمال

د - ۳ - کشاورزی توأم با شبانی به نحو اجمال

د - ۴ - صناعت (روستائی و شهری) به نحو اجمال

د - ۵ - تجارت (داخلی و خارجی) به نحو اجمال

تاریخ اندیشه‌های سیاسی در ایران و اسلام

تعداد واحد: ۲ واحد

پیش‌نیاز:

هدف: بررسی روند آثار سیاسی در ایران و جهان اسلام به منظور شناخت بخشهای مختلف اندیشه سیاسی و اجتماعی ایران و جهان اسلام

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

سیاست در قرآن و سنت پیامبر اکرم (ص)، جریانها و اندیشه‌های سیاسی در قرون اولیه اسلامی: اندیشه‌های سیاسی شیعه امامی در عهد حضور، اندیشه‌های سیاسی اهل سنت، اندیشه‌های سیاسی خوارج، مرجئه، معتزله، اشاعره، زندیه، اسماعیلیه

خواجه نصیرالدین طوسی، علامه حلی

رهیافت‌های گوناگون در اندیشه سیاسی:

الف: رهیافت فلسفی

فارابی، ابن مسکویه، ابوالحسن عاصری، ابن سینا،

ب: رهیافت سیاست نامه‌نویسی:

ابن مقفع، ابوالمعالی کیکاووس بن وشمگیر زیاری، غزالی طوسی، خواجه نظام‌الملک طوسی، دوانی، محقق سبزواری، کشفی دارابی، محمدعلی کرمانشاهی و...

ج: رهیافت فقه سیاسی:

علما و فقهای شیعه: شیخ مفید، شیخ الطائفه طوسی، شیخ مرتضی، خواجه نصیرالدین طوسی، علامه حلی، محقق کرکی، کاشف‌الغطاء، ملا احمد نراقی، شیخ مرتضی انصاری

علماء و محدثین اهل سنت:

اثمه اربعه اهل سنت، ماوردی، بغدادی، ابن قراء، ابن تمیه، غزالی طوسی، امام‌الحرمین جوینی، فخر رازی، روزبهان خنجی

متفکران جدید:

سیدجمال‌الدین اسدآبادی، شیخ محمد عبده، عبدالرحمن کواکبی، نائینی

کلیات جغرافیا (با تکیه بر جغرافیای ایران)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف: آشنایی با مبانی جغرافیا و تأثیر جغرافیا بر رخداد‌های تاریخی

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

معرفی منابع: تعریف جغرافیا - تاریخچه جغرافیا، فلسفه جغرافیا، روش کار در جغرافیا - رابطه تاریخ و جغرافیا - جغرافیا و سیاست

موقعیت - موقعیت نسبی - موقعیت مطلق - طول و عرض جغرافیایی

زمین در فضا، پیدایش سال، فصول، روز و شب، ماه، منظومه‌های کیهانی ...

جغرافیای طبیعی - آب و هوا - بادها - انواع آب و هوا (بری، بحری، مدیترانه‌ای ...) - اقلیم‌ها - ناهمواریها -

کوه - دامنه، کوهپایه - جلگه، صحرا، کویر، مناطق ساحلی - قاره‌ها و اقیانوس‌ها - دریاها - رودها

نقشه - انواع نقشه - کره جغرافیایی - نقشه‌خوانی مقدماتی

شعب جغرافیا - جغرافیای انسانی، اقتصادی، سیاسی - پراکندگی نژادها، پراکندگی مذاهب، زبانها،

ارتباطات، حمل و نقل، جغرافیای شهری و روستایی

پراکندگی گیاهی و جانوری - محیط زیست

جغرافیای ایران - حدود، وسعت، موقعیت، ناهمواریها، آب و هوا، پراکندگی گیاهی و جانوری، راهها ...

مبانی جامعه‌شناسی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف: آشنایی با اصول و مبانی و روشهای جامعه‌شناسی و بکارگیری آنها در مطالعات و تحقیقات

تاریخی

سرفصل درس: (۳۶ ساعت)

- جامعه‌شناسی چیست؟ قلمرو و روش جامعه‌شناسی - تاریخچه جامعه‌شناسی، شعب و مکاتب

جامعه‌شناسی اصطلاحات جامعه‌شناسی (نقش، پایگاه، گروه...)

- نهادهای اجتماعی

- طبقات و قشربندی اجتماعی - تغییرات اجتماعی

- نظام، ساخت و کارکرد در جامعه‌شناسی

- جامعه‌شناس خانواده (قبیله، دولت...)

- جمعیت‌شناسی

جامعه‌شناس، تاریخ و فلسفه

مبانی علم سیاست

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف: شناخت اصول و مبانی علم سیاست به منظور بررسی و مطالعه علمی تاریخ تحولات سیاسی

شرح درس: (۳۴ ساعت)

تعریف سیاست

موضوع و قلمرو سیاست

سیاست علم، فن یا هنر

مبانی قدرت

قدرت، اقتدار و نفوذ

مشروعیت، انواع اقتدار و مشروعیت

نهادهای قدرت

رابطه دولت و نیروهای اجتماعی

رابطه دولت و طبقه

ابزار و شیوه‌های اعمال قدرت

مکانیسم تحول و انتقال قدرت

عوامل مؤثر بر قدرت و دولت (جغرافیا، اقتصاد، دین و ایدئولوژی و فرهنگ، جمعیت و ...)

نظریه‌ها و رهیافت‌های گوناگون به مقوله قدرت و دولت

تاریخ و سیر تحول دولت‌ها از امپراتوری‌های باستان تا دولت‌های مدرن

- گروه‌های نفوذ و فشار

- انواع جوامع و رژیم‌های سیاسی

مشروعیت، انواع اقتدار و مشروعیت

نهادهای قدرت

رابطه دولت و نیروهای اجتماعی

رابطه دولت و طبقه

فلسفه تاریخ

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

هدف: آشنایی با قوانین و سنن حاکم به تاریخ و شناخت نظریه‌ها و مکتب‌های معروف فلسفه تاریخ در اندیشه متفکران مسلمان و اروپائی

شرح دوس: (۳۴ ساعت)

معرفی منابع: فلسفه تاریخ: معنا و مفهوم، موضوع و هدف، فلسفه نظری تاریخ و فلسفه تحلیلی تاریخ، فلسفه ادواری تاریخ و فلسفه خطی تاریخ، فلسفه تاریخ در میان ملل باستانی (مصر، هند، بین‌النهرین، یونان و...)، فلسفه تاریخ در تورات، فلسفه تاریخ مسیحی، اندیشه متفکران مسیحی در باب فلسفه تاریخ از سنت اگوستین تا یوآخیم فیور، فلسفه تاریخ در قرآن و اسلام، فلسفه تاریخ در اندیشه متفکران و مورخان مسلمان (مسعودی، ابن مسکویه، ابن خلدون و...)، اندیشه متفکران اروپایی در باب تاریخ از رنسانس به بعد (اگوست کنت، اسپنسر، ویکو، هگل، مارکس، کروچه، کالینگ وود، اشپنگلر، توین بی و...)، فلسفه تاریخ در اندیشه متفکران مسلمان در قرون اخیر

تاریخ ایران از ایلامی‌ها و آریایی‌ها تا پایان دوره هخامنشی

تعداد واحد: ۴ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

هدف: آشنایی با عوامل اصلی و اساسی پیدایش جامعه، تمدن و تاریخ ایران و بررسی علل تعالی و ترقی آن در عصر هخامنشیان و سرانجام نخستین دوره از درخشش تمدن ایرانی

سرفصل درس: (۶۸ ساعت)

معرفی منابع: - یادآوری جغرافیای طبیعی ایران، قلمرو تمدن ایلامی، موقعیت آن در فلات ایران و همسایگان آن

- پیدایش دولت و تمدن ایلامی، نژاد، زبان، خط، تقسیمات تاریخ ایلام، آثار و بقایای تمدن ایلامی، حفاریات شوش، اوج قدرت ایلام، سقوط ایلام، مذهب و معماری ایلام، تأثیر تمدن ایلامی بر تاریخ و تمدن ایران باستان

- مهاجرت آریایی‌ها به ایران، منشاء آریایی‌ها و نظریات مربوط بدان، راهها و چگونگی ورود آریایی‌ها به ایران، جامعه آریایی، مذهب آریایی براساس آثار باستان‌شناسی و روایات تاریخی و متون دینی، برخورد آریایی‌ها با ساکنان بومی ایران، استقرار آریایی‌ها

- زرتشت و تأثیر او بر جامعه آریایی، آریایی‌های خارج از ایران

- جامعه و دولت ماد، بنیادهای قبایلی دولت ماد، اقتصاد و فرهنگ ماد، مادها و همسایگان‌شان، آشور، ایلام و لیدی، دولت ماد و پارسها، فراز و فرود دولت ماد (تاریخ سیاسی)، دولت ماد و سکاها، اوج قدرت ماد، سقوط ماد

- پارسها، منشاء پارسها، سکونت‌گاههای اولیه آنان در ایران، اقامت در انشان، قبایل پارسی، قبیله پاسارگاد، خاندان هخامنشی و شعبات آن

- خاندان کمبوجیه و به قدرت رسیدن کوروش، تأسیس دولت هخامنشی به وسیله کوروش فتوحات کوروش در لیدی، بابل، شام و فلسطین، شمال شرقی ایران، مرگ کوروش، شیوه کشورداری کوروش

- کمبوجیه جانشین کوروش، فتح مصر، مسئله بردیا، مرگ کمبوجیه

- انتقال قدرت به شعبه دوم خاندان هخامنشی، داریوش اول، آرام ساختن اوضاع، اعاده قدرت و قلمرو دولت هخامنشی، شیوه کشورداری داریوش، جدال با یونان، علل و نتایج آن، تخت جمشید، ارتباطات، سکه، ارتش

- خشایارشا، اوضاع داخلی دولت و قلمرو هخامنشیان، ادامه در جدال با یونان

- دیگر پادشاهان هخامنشی، اوضاع داخلی، وضع دربار، سیاست خارجی، سراسیبهی سقوط تمدن و فرهنگ عصر هخامنشی، مذهب، معماری، صنایع و هنرها، جایگاه تمدن و دولت هخامنشی در تاریخ ایران باستان

تاریخ ایران در دوره سلوکی و اشکانی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

هدف: الف: بررسی چگونگی سلطه اسکندر بر ایران و حکومت سلوکیان بر این سرزمین و چگونگی سقوط آنان به دست اشکانیان

ب: بررسی چگونگی جامعه ایران از نظر سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در عصر اشکانیان و علل زوال آنان

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

معرفی منابع: - مقدونیه و یونان، فیلیپ، اسکندر، فتوحات اسکندر، شیوه کشورداری اسکندر، اسکندر و ایرانیان، تقسیم قلمرو اسکندر، اسکندر افسانه یا واقعیت؟ نقد و بررسی درباره اسکندر

- سلوکیان، تاریخ سیاسی، نظام حکومتی، اقتصاد، ارتباطات، فرهنگ، ایالات و شهرها، اشراف ایرانی، حکومت باختر، اوضاع مرزها، روابط با همسایگان

- اشکانیان، قیام علیه سلوکیان، تصرف تدریجی ایران و عقب راندن سلوکیان به شام، ایالات ایران و مناسبات آنان با اشکانیان، نظام ملوک‌الطوایفی، گستره جغرافیایی قلمرو اشکانیان

- نظام اشکانی - خانواده‌های قدرتمند و شاهنشاه، شاهان دست‌نشانده، ملوک‌الطوایفی، مجالس حکومتی، دربار و خاندان شاهی، خاندانهای قدرتمند درجه اول، طبقات، موبدان، دین و فرهنگ، مهرپرستی، آثار فرهنگ یونانی، فرهنگ پهلوی، دین زرتشتی، مغان، آتشکده‌ها، آثار ادبی و دینی، زبان و خط دوره اشکانی، حماسه‌های ملی ایران و اشکانیان

- جنگ و سیاست خارجی، آخرین سالهای حکومت سلوکیان، حکومتهای آسیای صغیر، حقیر، یونت و ارمنستان، اعراب، رومیان، جنگ با روم و فراز و فرودهای آن، روابط با چین و هند، اقوام مهاجم در مرزها، ارتش اشکانی

- اقتصاد و اجتماع، طبقات، زمینداری، تجارت و راههای ارتباطی

- تمدن مجسمه‌سازی، معماری، معابد، نقش‌ها

- جایگاه اشکانیان در تاریخ ایران باستان، مسئله مدت سلسله اشکانی، ابهامات تاریخ اشکانیان، اخبار منابع قدیم درباره اشکانیان، تحقیقات جدید درباره اشکانیان

- سقوط اشکانیان، بحث و بررسی درباره نقاط قوت و ضعف دولت اشکانی، موبدان زرتشتی و اشکانیان، طبقه جنگیان و اشکانیان، قیام اردشیر، سقوط اشکانیان

تاریخ ایران در دوره ساسانیان

تعداد واحد: ۴ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

هدف: آشنایی با چگونگی تأسیس، ترقی و سقوط دولت ساسانیان، نهادها و مشخصه‌های اساسی آن دولت و جایگاه آن دولت در تاریخ و تمدن ایران

سرفصل درس: (۶۸ ساعت)

معرفی منابع: - فارس خاستگاه ساسانیان، فارس پس از هخامنشیان از نظر سیاسی، اداری و دینی و رابطه آن با حکومت مرکزی (سلوکی و اشکانی)

- خاندان ساسانی، منشاء آن، ساسان و سرگذشت او، پیوند ساسان با خاندان حکومتی فارس، حکومت بابک، اوضاع دولت اشکانی و روابط آن با خاندانهای قدرتمند

- اردشیر و تلاش برای کسب قدرت، جدال با اشکانیان و پیروزی بر اردوان، همراهی موبدان با اردشیر، بنیادهای سیاسی و دینی دولت ساسانی، سیاست خارجی اردشیر

- شاپور اول، سیاست داخلی و سیاست خارجی او، مانی و رابطه او با شاپور

- جانشینان شاپور اول، توسعه قدرت موبدان، اقدامات کرتیر، اوضاع داخلی و خارجی دولت ساسانیان، و تاریخ سیاسی ساسانیان از شاپور اول تا شاپور دوم

- شاپور دوم، اوضاع داخلی، اوضاع دربار، جنگ و سیاست خارجی، از شاپور دوم تا بهرام پنجم

- بهرام پنجم، اوضاع دربار و دولت، اوضاع داخلی، جنگ و سیاست خارجی، از بهرام تا فیروز

- از فیروز تا انوشیروان، اوضاع داخلی، خشکسالی، هجوم خارجی و شکست فیروز، قباد و مشکلات داخلی، ظهور مزدک و سرانجام آن

- انوشیروان، غلبه بر مزدکیان، اصلاحات داخلی، اوضاع اقتصادی، جنگها و سیاست خارجی، مقام انوشیروان در تاریخ ساسانیان

- هرمز چهارم، اوضاع دربار و دولت، اوضاع داخلی، سیاست خارجی، شورش بهرام چوبین، قتل هرمز چهارم - خسرو پرویز، اوضاع دولت و دربار، به قدرت رسیدن خسرو، سیاست داخلی و خارجی خسرو

- جانشینان خسرو پرویز تا یزدگرد سوم، اوضاع دولت در دربار، انحطاط دولت ساسانی

- یزدگرد سوم، مسئله حمله اعراب مسلمان، تلاشهای یزدگرد، قتل او، جانشینان یزدگرد و پایان دولت ساسانی، اهمیت ساسانیان در تاریخ ایران قبل و بعد از اسلام

- تمدن ساسانی، مذهب، معماری، هنر، تشکیلات، خط زبان، مذاهب، اعیاد، ادبیات، موسیقی ...

تاریخ تحولات ... ایران از ورود اسلام تا پایان حکومت علویان طبرستان

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف: بررسی تحولات سیاسی، اجتماعی، اعتقادی و اقتصادی ایران پس از ورود اسلام و چگونگی استقلال یافتن ایران از حکومت عباسیان
سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

معرفی منابع: - فتوح: چگونگی شکست و عقب‌نشینی ساسانیان، فتح مناطق مختلف ایران، استقرار نیروهای اعراب مسلمان در مناطق مختلف ایران، سازمان‌دهی و لشگری مسلمانان در ایران
- نظام اداری و سیاسی ایران در دو قرن اول، امور دیوانی، امیران، وزرای ایرانی
- اسلام‌پذیری ایرانیان، توجه ایرانیان به اسلام، موالی، نخستین ایرانیان مسلمان و افزایش آنان
- اوضاع اقتصادی، پول، زمین و انواع آن در پی فتوحات، غنایم، بیت‌المال، خراج، جزیه
- انقلاب سیاسی: شورشها، شورش‌های خوارج، تعارضات میان قبایل عرب، قیامها در مناطق مختلف، ابومسلم، ایرانیان و خلافت عباسی

- مرزها، مرز سند، مرز سیستان، مرز کابل، مرز ماوراءالنهر، مرز قفقاز، چگونگی اداره مرزها
- اوضاع اجتماعی، تغییرات جمعیتی در پی مهاجرت قبایل عرب، دهقانان، موالی، جامعه زرتشتی
- شکل‌گیری تمدن اسلامی و نقش ایرانیان در آن، زبان و خط، دولت دربار
- طاهریان، اصل و نسب، چگونگی پیدایش حکومت طاهری، حدود و قلمرو، عناصر داخلی این دولت، روابط آن با خلافت عباسی، جانشینان طاهر، مناسبات آنان با حکومت‌های محلی همزمان، اهمیت طاهریان در تاریخ ایران و سقوط طاهریان

- صفاریان، اصل و نسب، خاستگاه اولیه، افزایش قدرت و قلمرو یعقوب، غلبه بر طاهریان، فتوحات در ایران و مرز کابل، مناسبات با دربار عباسی، ایام حکومت عمرو، شکست از سامانیان ضعف دولت صفاری، اداره حکومت صفاریان در سیستان

- علویان: داعیان علوی، نام و نسب آنان، اوضاع جغرافیایی و سیاسی مناطق شمالی ایران، ورود علویان به نواحی جنوبی دریای خزر، شکل‌گیری حکومت علویان طبرستان، فراز و فرود قدرت و دولت آنان، واکنش عباسیان در برابر آنان، اضمحلال دولت علویان طبرستان

تاریخ تحولات سیاسی ایران ... در دوره سامانیان ، دیلمیان و غزنویان

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف: بررسی تحولات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ایران از اواخر قرن سوم تا اوایل قرن پنجم و موقعیت آن در عرصه سیاسی جهان اسلام و مقام آن در تمدن اسلامی در قرن چهارم سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

معرفی منابع: - ایران در اواخر قرن سوم، اوضاع جهان اسلام و خلافت عباسی، میراث صفاریان - ماوراءالنهر - اوضاع جغرافیایی، اهمیت سیاسی و نظامی ماوراءالنهر، ماوراءالنهر و سابقه آن در تمدن ایران باستان، ماوراءالنهر در دوره ساسانیان، ورود اسلام به ماوراءالنهر، ماوراءالنهر در قرون اول، دوم و سوم هجری، خاندان سامان، تاریخچه این خاندان قبل از امیراسماعیل - دولت سامانی، چگونگی تأسیس دولت سامانی به وسیله امیراسماعیل، تاریخ سیاسی سامانیان، روابط آنان با خلافت عباسی، مناسبات سامانیان با دولت همزمان خویش، برخوردهای سامانیان با ترکان، پیدایش دولت قراخانیان، تنازع با علویان طبرستان و ...

- اوضاع اقتصادی، تجارت، کشاورزی، دهقانان، نظام اجتماعی، تحولات جمعیتی، دربار تشکیلات اداری، و وزارت، سپهسالاران، ارتش، زبان، ادبیات، تحولات دینی، اسماعیلیه، کشمکش در دربار، سیمجوریان، غزنویان و دیگر سپهسالاران خراسان، سقوط دولت سامانی، مقام و موقعیت سامانیان در تاریخ و تمدن ایران

- دیلمیان، جغرافیای دیلم و صفحات جنوبی دریای خزر، میراث علویان طبرستان، صفحات جنوبی دریای خزر و ایران دوره ساسانی، قدرت یافتن آل زیار، مرداویج و جانشینان او، قدرت و ضعف آل زیار، آل بویه، علی، حسن و احمد، قدرت یافتن آن، قدرت قلمرو فرمانروایی آل بویه، عصر عضدالدوله، اوضاع خلافت بغداد در عصر آل بویه، وضع اسماعیلیان و خلافت فاطمیان، مناسبات با سامانیان و غزنویان، تجزیه دولت آل بویه، سقوط آل بویه بدست سلجوقیان، تجارت، فرهنگ، دین و دولت در عصر آل بویه

- غزنویان، غلامان ترک در دولت سامانی، چگونگی تأسیس دولت غزنوی در غزنین، اوضاع مرزهای شرقی خراسان، فتوحات در هند، عصر محمود، عصر مسعود، قدرت یافتن سلجوقیان، زبان و ادب فارسی در عصر غزنوی، روابط با دولتهای مجاور، روابط با خلافت عباسی، وزارت در دولت غزنوی، شاهنامه فردوسی، اوضاع دینی عصر غزنویان، غزنویان پس از شکست دندانقان، پایان دولت غزنوی، مقام و موقعیت غزنویان در تاریخ ایران و جهان اسلام

- مقام و موقعیت سلجوقیان در تاریخ ایران و تاریخ تمدن اسلامی

تاریخ تحولات سیاسی ... ایران در دوره سلجوقیان

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف: بررسی تحولات سیاسی اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ایران در عصر سلجوقیان و اوضاع جهان اسلام و نیز مقام و موقعیت تمدن اسلام و ایران در این عصر

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

معرفی منابع: - ترکان، اصل و منشاء ترکان - ایران و ترکان در دوره ساسانی، مسلمانان و ترکان، تاریخ و شعب ترکان، منشاء ترکان سلجوقی، سلجوقیان تا زمان طغرل

- تأسیس دولت سلجوقی، شکست غزنویان، انقراض دیلمیان، تصرف بغداد، روابط سلجوقیان با خلافت عباسی، توسعه قلمرو سلجوقیان در عصر طغرل، الب ارسلان و ملکشاه، اوضاع اسماعیلیان و خلافت فاطمی، فتوحات در قلمرو بیزانس، اروپا و مقدمات جنگهای صلیبی

- اوضاع داخلی دولت سلجوقیان، سلطان و سلطنت، وزارت، عصر خواجه نظام الملک، مقام خواجه در تاریخ وزارت و تاریخ و تمدن ایران و اسلام. اوضاع دینی عصر سلجوقیان، تشیع، تسنن، مدارس نظامیه، تشکیلات اداری و دیگر وزرای عصر سلجوقی، ارتش، تشکیلات ایالات، زمین داری، ادبیات، تصوف، حکومت‌های محلی (بنی کاکویه، شبانکارگان ...)

- جانشینان ملکشاه، جدال با اسماعیلیان، کشمکش داخلی، عصر سنجر، جنگ قطوان، فتنه غزان، تجزیه و انحطاط دولت سلجوقی، رشد دولت‌های غوری، خوارزمشاهی و قدرت‌یابی مجدد عباسیان، اوضاع خراسان و نواحی مرکزی ایران در اواخر قرن ششم

- اتابکان، اتابکان لر کوچک و بزرگ، سلغریان، اتابکان آذربایجان، اتابکان یزد

- شعب سلجوقیان - سلجوقیان روم - چگونگی تأسیس دولت سلجوقیان روم - اوضاع روم شرقی و آسیای صغیر، سلجوقیان، روم در قرن ششم و هفتم، زبان فارسی و تصوف در قلمرو سلجوقیان روم - سلجوقیان شام، سلجوقیان کرمان، پایان دولت سلجوقیان عراق

- تمدن و فرهنگ عصر سلجوقیان، اقتصاد، جامعه، اوضاع مذهبی، ارتباطات، ارتش، تعلیم و تربیت، امور دیوانی ...

- اسماعیلیان، اسماعیلیان نزاری، الموت و دیگر دژها، جانشینان حسن صباح، اسماعیلیان تا زمان جلال‌الدین حسن نو مسلمان، مسائل اقتصادی، اعتقادی و تشکیلاتی اسماعیلیان

تاریخ تحولات سیاسی ... ایران در دوره غوریان و خوارزمشاهیان

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

هدف: بررسی تحولات نواحی شرقی ایران پس از دولت سلجوقیان بزرگ و تأثیر آن بر دیگر نقاط ایران و

منتهی شدن آن به حمله مغول

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

معرفی منابع: - بستر جغرافیایی درس، غور و موقعیت تاریخی جغرافیای آن، خوارزم و موقعیت تاریخی و جغرافیای آن زوال تدریجی دولت سلجوقیان بزرگ - پیدایش اتابکان و حکومت‌های غوری و خوارزمی، جنگ قطوان، شکست سنجر، پیروزی قراختائیان و تأثیر آن بر اوضاع شمال شرقی ایران، خراسان از زمان فتنه غرها، اوضاع ایران در اواخر عصر سلجوقیان بزرگ (آذربایجان، اصفهان، کرمان، فارس، خراسان، غور، خوارزم) اوضاع بغداد

- اصل و منشأ سلاطین غور - تسلط بر نواحی کوهستانی غور، شروع فتوحات در هند، سلاطین بزرگ غور، جدال غوریان با قراختائیان، جدال با خوارزمشاهیان

- اصل و منشأ خوارزمشاهیان - فتوحات تکش - روابط با سلاطین سمرقند و قراختائیان، جدال با غوریان برای خراسان - پیوند با قبایل ترک، قدم گذاردن به نواحی مرکزی ایران، نخستین جدالها با بغداد

- غلبه خوارزمشاهیان بر غوریان، سلاطین سمرقند و قراختائیان - میراث غوریان در هندوستان

- فتوحات سلطان محمد خوارزمشاه در کرمان، ری، عمان، فارس، اصفهان، جدال با خلیفه عباسی، نخستین تماس‌ها با مغولان، جدالهای مقدماتی با مغولان، حمله مغول، سقوط ماوراءالنهر، خراسان و خوارزم، مرگ سلطان محمد

- فتوحات دولت خوارزمشاهی، ارتش، قبایل، تشکیلات اداری و نظام ایالات

- تمدن و فرهنگ ایران در عصر غوریان و خوارزمشاهیان - نظام اتابکی، صوفیان، دین و دولت

- عصر تهاجم مغول، تلاشهای رکن‌الدین غوری، تلاشهای غیاث‌الدین پیرشاه، تکاپوی جلال‌الدین - عقب راندن مغولان به پشت جیحون، جنگهای جلال‌الدین با مغولان، اوضاع دولت خوارزمشاهی در عصر جانشینان سلطان محمد، روابط با بغداد و سلاطین همسایه، هجوم مجدد و سقوط نهایی (۶۲۸هـ)

تاریخ تحولات ... ایران در دوره حمله مغول و ایلخانیان

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف: بررسی تاریخ و فرهنگ مغولان و چگونگی تاسیس امپراتوری آنان و تصرف ایران و نیز آشنایی با تغییراتی که در جامعه ایرانی در پی سلطه مغولان پدید آمد و علل پیروزی نهایی فرهنگ و تمدن ایرانی سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

معرفی منابع: - سرزمین مغولستان، اوضاع جغرافیایی، همسایگان، ساکنان، اقتصاد، فرهنگ، رسوم، مغولستان قبل از دولت چنگیزخانی، دولتهای ترک و مغول - چنگیز خان، خاندان و اجداد او، قبیله چنگیزخان، تولد، جوانی او، نخستین اقدامات برای کسب قدرت - اعطای لقب چنگیزخان به تموچین، شیوه کشورداری چنگیزخان، فتوحات در مغولستان، ارتش، یاسا، فرزندان، سرداران

- حمله به دولت ختا، تصرف چین شمالی، مطیع ساختن همسایگان، شگوت‌ها، اویغورها - نخستین جدالها با ایران، حمله به ایران، چگونگی عملیات در ایران، لشکرکشی به غرب و نواحی شرقی اروپا، تقسیم قلمرو میان فرزندان، تعیین جانشین، بازگشت به مغولستان، آخرین فتوحات، مرگ چنگیز - چنگیز در خاطره تاریخی مغولها، قضاوت درباره چنگیزخان - جانشینان چنگیزخان، فتوحات آنان، تحولات دولت و جامعه مغول پس از چنگیز، تجزیه امپراتوری مغول - تبدیلات آئینی مغولان، الوس اربعه - تماس با اروپا

- لشکرکشی مغول به ایران در عصرخاقانها - چگونگی فتح سراسری ایران، ایران از ۶۱۶ تا ۶۵۶ - لشکرکشی هلاکو به بلاد غربی، نابودی اسماعیلیه، انقراض عباسیان، تصرف سراسر ایران، تاسیس دولت ایلخانی، جایگاه آن در جهان مغولی، مناسبات با الوس جغتای و جوجی - تاریخ سیاسی دولت ایلخانان تا غازان، اوضاع دولت، ارتش، دربار، امیران، وزیران، تحولات دینی، اقتصادی، اجتماعی، قبایلی

- سیاست خارجی دولت ایلخانی، جنگ با مصر، وضع سلجوقیان روم، رابطه با اروپا و بیزانس، موقعیت ارمنی‌ها، گرجی‌ها، جنگ با الوس جوجی، جنگ با الوس جغتای، رابطه با چین - عصر غازان خان، تصفیه در دولت و دربار و ارتش، اصلاحات غازان - اسلام‌پذیری مغولان، سیاست داخلی و خارجی او - مقام رشیدالدین - جانشینان غازان خان، بحران تضاد شرع و یاسا، تشیع و تسنن، کشمکش امیران و ایلخانان، اوضاع داخلی و خارجی، مرگ ابوسعید، جدال میان ایلخانان رقیب، پیدایش سلسله‌های محلی و ختم دولت ایلخانی - فرهنگ و تمدن عصر ایلخانی، دین، تصوف، اقتصاد، زمین‌داری دربار، وزارت ...

تاریخ تحولات ... ایران از زوال ایلخانان تا آغاز حکومت صفویان

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیش نیاز :

هدف : بررسی تاریخ ایران در فاصله حکومت‌های ایلخانی و تیموری و مطالعه درباره خاندانهای حکومتگر این دوره و نیز چگونگی پیدایش و گسترش دولت تیموریان و زوال آن در عصر ترکمانان
سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

معرفی منابع : - اوضاع ایران پس از مرگ ابوسعید ایلخانی، تکاپوی امرا و قبایل برای کسب قدرت، موقعیت ایلخانان رقیب، پیدایش حکومت‌های طغاتی‌موری، جانی قربانی، چوبانی، جلایری، آل‌اینجو ...
- دولت سربداران - تصوف و تشیع، پیشگامان جنبش سربداری - تاسیس دولت سربداری، جدال با همسایگان، کشمکش‌های داخلی، رابطه با دولت طغاتی‌موری، سربداران در خارج از خراسان، زوال دولت سربداران، اهمیت دولت سربداران در تاریخ تشیع و ایران

- دولت آل مظفر - اصل و نسب این سلسله، تسلط بر یزد - تصرف فارس و غلبه بر آل‌اینجو، تصرف اصفهان، تصرف شبانکاره، تصرف کرمان، آل مظفر و اوضاع سیاسی ایران قرن هشتم، اوضاع داخلی این دولت در عصر امیر مبارزالدین و شاه شجاع، روابط خارجی آل مظفر، آخرین فرمانروایان آل مظفر، جدال داخلی، مداخله تیمور، انقراض

- آل جلایر (ایلکانی) - اصل و منشاء، تلاش برای کسب قلمرو، اوضاع داخلی و سیاست خارجی ...
- تیموریان، پیدایش دولت تیموری، اوضاع دولت جغتایی در قرن هشتم و چگونگی به قدرت رسیدن تیمور، تلاش تیمور برای ایجاد دولتی مقتدر و وسیع، ماهیت و علل فتوحات تیمور، یورشهای تیمور در ایران و ممالک مجاور

- جانشینان تیمور، شاهرخ، تحول دولت تیموری در عصر شاهرخ، جدال با قراقویونلوها، روابط با چین و هند، عقب‌نشینی تیموریان از برابر ترکمانان در غرب ایران، آخرین سالهای حکومت تیموریان
- تمدن و فرهنگ عصر تیموری، معماری، خط، نقاشی، نجوم، ریاضی، اقتصاد، مذهب ...

- ترکمانان قراقویونلو، اصل و منشاء قراقویونلوها، قدرت یافتن آنان، جدال با تیموریان، روابط با عثمانی، اوضاع داخلی قلمرو قراقویونلوها، زوال دولت قراقویونلو - اوضاع اجتماعی، اقتصادی و دینی دولت قراقویونلو.

- ترکمانان آق‌قویونلو - اصل و منشاء آق‌قویونلوها، تلاش برای کسب قدرت - عصر حسن بیگ، اوج قدرت آق‌قویونلوها، اوضاع داخلی و نظام قبایلی، روابط خارجی، جدال با عثمانی، رابطه با ترابوزان و نیز عملیات در گرجستان، جانشینان حسن بیگ، مشکلات اقتصادی

قدرت یافتن صفویان و مقابله آق‌قویونلوها، زوال دولت آق‌قویونلو، اوضاع دینی، سیاسی، اداری و اقتصادی دولت آق‌قویونلوها ...

تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران در دوره صفویه

تعداد واحد: ۴ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: تاریخ تحولات سیاسی ... ایران در دوره تیموریان

هدف: شناخت تحولات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ایران در دوره صفویه

سرفصل درس: (۶۸ ساعت)

معرفی و نقد منابع و مأخذ

الف) مقدمات و زمینه‌های تشکیل دولت صفویه

۱- عوامل موثر: الف) عامل مذهبی: تشیع. تصوف. اندیشه گالیگری، عقیده الوهیت شیوخ صفوی، اندیشه مهدویت.

ب) بررسی سیر تحول جریانات مذهبی تشیع و تصوف و گالیگری در ایران و پیوند آنها و تأثیر این عقاید در تکوین مقدمات تشکیل دولت صفویه

ب) زمینه‌های اجتماعی

فتوت، نقش ترکان آناطولی، غزا و جهاد

تأثیر طریقت صفوی: تشکیلات طریقت، مریدان، نقش بقعه اردبیل، فعالیتها و تبلیغات شیوخ صفوی، ارتباط شیوخ با خاندان حکومتگر.

- تأثیر جنبشهای سیاسی - اجتماعی قبل از صفویه

ب) بررسی اوضاع فکری، فرهنگی، مذهبی ایران در خلال زوال ایلخانان تا ظهور صفویه و چگونگی تأثیر آنها در تشکیل دولت صفویه ...

ج) زمینه‌های سیاسی

ب) بررسی اوضاع سیاسی پس از سقوط ایلخانان (ملوک الطوائف، تیموریان، قره‌قویونلو، آق‌قویونلو ...) و چگونگی اوضاع داخلی ایران و اوضاع سرزمینهای همجوار در آستانه ظهور صفویه (ملوک الطوائفی داخلی و عدم وحدت سیاسی در ایران ... بررسی اوضاع همسایگان ...)

۲- بررسی تاریخی خاندان صفویه: دودمان، خاستگاه نژادی خاندان، پیشینه مذهبی، (بررسی سیر تحول خاندان صفویه از کشاورزی ... تا طریقت و سپس دولت) ارتباط شیوخ با حکام داخلی و سایر حکومتها (به ویژه قره‌قویونلو، آق‌قویونلو، عثمانی، شیروانشاهیان و ...)، قزلباشان

ب: تحولات پس از تشکیل دولت

- اوضاع سیاسی قبل از ظهور شاه اسماعیل اول

اقدامات شاه اسماعیل اول برای تثبیت حاکمیت و در زمینه تشکیلات اداری ارتباط با عثمانی - ازبکان - اروپا

- اوضاع سیاسی و ... دوران شاه طهماسب
- رابطه با عثمانی، اوزبکان، گورکانیان هند، کشورهای اروپائی
- بررسی تحولات و مسائل داخلی
- بررسی حوادث داخلی پس از مرگ شاه طهماسب تا روی کار آمدن شاه عباس
- حوادث دوره شاه اسماعیل دوم
- حوادث دوره شاه محمد خدابنده
- قیامهای عصر شاه طهماسب تا عباس یکم
- ایران در عصر شاه عباس اول
- اوضاع داخلی
- اوضاع همسایگان: عثمانی، اوزبکان، گورکانیان
- اوضاع جهانی، ورودی کشورهای اروپایی به ایران
- اقدامات و فعالتهای گوناگون شاه عباس در جهت تثبیت حاکمیت. جنبشهای سیاسی عصر عباس یکم
- بررسی اوضاع ایران پس از شاه عباس
- دوران سلطنت شاه صفی، شاه عباس دوم، شاه سلیمان و شاه سلطان حسین، جنبشهای سیاسی دوره شاه صفی تا سلطنت سلطان حسین
- بررسی عوامل سقوط و پیامدها و نتایج تشکیل دولت صفویه در تاریخ ایران.
- (ج) بررسی اوضاع اقتصادی - اجتماعی در عصر صفویه. (ساختار اجتماعی - اقتصادی)
- تجارت: داخلی و خارجی
- کشاورزی و زمینداری
- بررسی طبقات اجتماعی، ساخت شهری، روستایی و عشیره‌ای، اصناف، بازار
- وضعیت ارتش
- دیوانسالاری عصر صفویه
- مسکوکات، صنعت: صنایع فلزی، نساجی، سفال، ... وضع مالی و منابع درآمد دولت، تشکیلات اقتصادی
- ه) اوضاع فکری، فرهنگی و مذهبی ایران در عصر صفویه
- ادبیات و هنرها، شعر، تصوف و عرفان، حکمت و فلسفه، علوم، تاریخنگاری، سفرنامه‌ها، فقه - مذهب،
- علماء و فقهای مذهبی، اخباریگری و اصولی‌گری، فرهنگ عامه (فولکلور)
- و) هنر و معماری ...
- ز) روابط ایران و جهان در عصر صفویه
- ایران و اسپانیا - پرتغال
- ایران و انگلستان کمپانی هند شرقی انگلیس هلند، فرانسه، آلمان و نیز عثمانی، هند، ازبکان و ...

تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران در دوره افشاریان و زندیان

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: تاریخ تحولات ... ایران در دوره صفویه

هدف: بررسی تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران در دوره افشاریه و زندیه

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

معرفی منابع: الف) افشاریه: تاریخ سیاسی

مقدمات بررسی اوضاع سیاسی، اقتصادی ایران در آستانه ظهور نادرشاه (از سقوط صفویه تا قدرت یابی نادر)

- رقبای قدرت در صحنه داخلی، حاکمیت افغانه، هجوم همسایگان: روسها و عثمانی

- بررسی وضع قندهار در دوره صفویه و بحرانی شدن آن در پایان

طوایف غلزائی و ابدالی افغانه (قندهار و هرات)

- حکومت محمود و اشرف در اصفهان، پیامدها و نتایج شورش افغانه در ایران

- پیشینه افشارها و خاستگاه آنها

- مراحل زندگانی نادر

- همراهی نادر با طهماسب دوم صفوی: دوره سپهسالاری

- اقدامات نادر در صحنه داخلی کشور: نبرد با افغانه، جنگ با عثمانی

- دوره نیابت سلطنت و اقدامات نادر، شکست و اخراج افغانه

- شورای مغان و تاجگذاری نادرشاه

- اقدامات نادر در دوره پادشاهی

لشکرکشی به هندوستان

- شورشهای داخلی زمان پادشاهی عوامل و نتایج

- جنگ با عثمانی ...

- تأسیس نیروی دریائی

پایان نادر ...

ارزیابی شخصیت نادر و نقش او در تاریخ ایران

بررسی اوضاع پس از مرگ نادر: کشمکش بازماندگان، سرداران، رقبای قدرت: قاجارها، بختیارها، زندیها،

افغانها

آشتنگی اوضاع پس از نادرشاه

جانشینان نادر

وضعیت اقتصادی و اجتماعی در عصر افشاریه

طبقات اجتماعی، کشاورزی، صنعت، دیوانسالاری، مذهب

- تجارت و غیره

- روابط خارجی افشاریه

- وضعیت فکری و فرهنگی: شعر و ادب، تاریخنگاری و ...

- اوضاع ارتش

ب) زندیه تاریخ سیاسی

زمینه‌های ظهور کریم خان زند (آشفتگی سیاسی پس از نادر، ظهور مدعیان قدرت از افشارها، قاجارها،

افاغنه، بختیارها و زندیه)

خاستگاه ایل زند

زندگانی کریم خان، تلاشها و اقدامات وی قبل از قدرت

ائتلاف کریم خان و بختیارها

حوادث دوران حکومت کریم خان زند، محدوده حکومتی زندیه

- عوامل اهمیت خلیج فارس در عصر زندیه

- درگیریهای کریم خان در جنوب: اعراب بنی کعب، اعراب عثمان، میرمهنا و بندر ریک

- کریم خان و مسأله بصره و پاشای بغداد

- روابط کریم خان و انگلیسیها

- شورشهای زمان کریم خان

- جانشینان کریم خان و درگیریها مداوم

- درگیریهای زندیه با آغا محمد خان قاجار

سقوط زندیه

- وضعیت اقتصادی - اجتماعی در عصر زندیه

طبقات اجتماعی، وضع اقتصادی، کشاورزی، تجارت، صنعت، دیوانسالاری اداری، وضعیت مذهبی، نظام

قضائی، وضع ارتش

اوضاع فکری و فرهنگی

هنر و معماری زندیه

تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران از آغاز دوره قاجار
تا انقلاب مشروطیت

تعداد واحد: ۴ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

- معرفی و نقد منابع: پیشینه قاجارها: بررسی نژاد و خاستگاه، زورآزمایی قاجارها برای تصاحب قدرت: (حضور در اتحادیه قزلباشها، حضور در دولت صفوی، تجزیه قاجارها در زمان شاه عباس و حضور در استرآباد، زورآزمایی در پایان صفویه، دوره افشاریه و زندیه، زورآزمایی‌های فتحعلی‌خان، محمدحسن‌خان، حسینقلی‌خان جهانسوز) درگیریهای داخلی قاجارها (رقابت یوخاری‌باش و اشاقه‌باش)
- بررسی اوضاع سیاسی، اقتصادی ایران در آستانه ظهور آغا محمدخان قاجار (با اشاره اجمالی به این اوضاع از سقوط صفویه تا مرگ کریم‌خان زند)
 - اقدامات و فعالیتهای آغا محمدخان برای تصاحب قدرت و تثبیت حاکمیت (تلاشها، درگیریها و جنگها)
 - بررسی اوضاع گرجستان و تأثیر آن در حوادث داخلی ایران و پیامدهای بعدی
 - بررسی اجمالی وضع روسیه و تأثیر اهداف توسعه‌طلبانه آن در وضع داخلی ایران
 - بررسی اوضاع منطقه‌ای و جهانی در آغاز دوره قاجار
 - وقایع سلطنت فتحعلی‌شاه قاجار
 - زمینه‌های رقابت کشورهای استعماری در ایران: زمینه‌های خارجی، زمینه‌های داخلی، تأثیر اوضاع جهانی و رقابت استعماری در وضعیت داخلی ایران
 - ریشه‌یابی تاریخی و عوامل بروز جنگهای ایران و روسیه و پیامد این جنگها در اوضاع داخلی ایران
 - اوضاع سیاسی، اجتماعی عصر محمدشاه قاجار
 - اوضاع سیاسی، اجتماعی، فرهنگی عصر ناصرالدین‌شاه و مظفرالدین‌شاه قاجار
 - بررسی وضعیت مذهبی جامعه قاجار: نقش علمای مذهبی
 - زمینه‌های شکل‌گیری جنبشهای سیاسی، اجتماعی در این دوره و پیامد این حرکتها
 - بررسی جریان‌ات و فرقه‌های مذهبی: شیخیه، تصوف، اسماعیلیه، بایبگری و غیره
 - بررسی سیر نوگرایی و مدرنیزاسیون در عصر قاجار: زمینه‌ها، عوامل و ... (ارتباط نوگرایی با مساله امتیازات و استقراض و بروز جنبشهای سیاسی، اجتماعی ...)
 - بررسی اندیشمندان و چهره‌های منورالفکر، دسته‌بندی این چهره‌ها و تحولات فکری عصر قاجار: زمینه‌ها، آثار، پیامدها (به ویژه سیر برخورد جامعه با تمدن غرب ...)

- بررسی افشار جامعه
- اصلاحات و دگرگونیهای اجتماعی این دوره (ورود پدیده‌های تمدنی در کشور، اصلاحات نظامی، آموزشی، قضائی و صنعتی و ...)
- بررسی وضعیت فرهنگی: سیر تعلیم و تربیت، مدرسه‌سازی، روزنامه، صنعت چاپ، کتب، ادبا و شعرا و آثار ادبی، هنری
- ساختار قدرت و مدل حکومتی در عصر قاجار
- بررسی اوضاع اقتصادی ایران در عصر قاجار
- مناسبات قاجارها با دول اروپایی (غرب) و همسایگان مثل عثمانی
- بررسی امتیازات و تأثیر آن در اوضاع داخلی
- ریشه‌یابی برخی از حوادث این دوره و جدائی ارضی از جمله مسأله هرات و افغانستان، قفقاز، ترکستان و ...

انقلاب مشروطیت و تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران
تا انقراض قاجاریه

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف: شناخت ریشه‌های فکری و اعتقادی، اقتصادی اجتماعی نهضت مشروطیت، نقش اقشار و طبقات اجتماعی، علماء و مراجع دینی در فروپاشی نظام استبدادی مطلقه، تأسیس نظام قانونی، شناخت تحولات ایران در عصر اول مشروطه و بررسی دستاوردهای مشروطیت و دلایل ناکامی جامعه ایران در حصول به هدفهای نهضت مشروطه‌خواهی

سرفصل درس:

معرفی منابع و نقد و بررسی آنها: بررسی ریشه‌های فکر نهضت مشروطیت، انگیزه‌های اعتقادی و سیاسی و اقتصادی و اجتماعی جامعه و تعارض‌ها و تضادهای اقشار و طبقات اجتماعی با حکومت استبدادی، روند شکل‌گیری مبارزه علیه استبداد مطلقه - نقش عوامل داخلی و خارجی در نهضت مشروطیت، مناسبت روس و انگلیس در نهضت مشروطیت، روند شکل‌گیری قیام از مهاجرت صغری تا صدور فرمان مشروطه - قانون اساسی و متمم آن، مجلس اول، تلاشها و مشکلات، ترکیب فکری و اجتماعی مجلس اول، دولت‌های عصر مشروطه اول، روزنامه‌های این دوره - تضادهای مجلس و شاه و روند شکل‌گیری استبداد صغیر، مشروطه دوم و چگونگی فتح تهران - مجلس دوم و تلاشها، اولتیماتوم روسیه و انحلال مجلس دوم - جنگ جهانی اول و دلایل تغییر سیاست سنتی انگلیس در ایران، کابینه‌های دوره جنگ جهانی اول - قرارداد ۱۹۱۹ - کودتای سیاه، بررسی ریشه‌ای خارجی کودتا، روابط رضاخان و آبرونساید، هدفهای استعمار انگلیس از زمینه‌سازی برای صعود رضاخان - مبارزات اقلیت در مجالس چهارم و پنجم و ششم علیه رضاخان - روند اقتدار رضاخان در کابینه‌های دوره ... رئیس‌الوزرای رضاخان - غائله جمهوری، مجلس مؤسسان، انقراض سلسله قاجاریه.

تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی ... ایران از انقراض قاجاریه
تا کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲

تعداد واحد: ۴ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف: آشنایی دانشجویان از تحولات سیاسی، اجتماعی ... ایران در آستانه انقراض قاجاریه، شناخت وضع جامعه ایران در دوره پهلوی اول و دوم، شناسایی زمینه‌های داخلی و خارجی تشکیل و تداوم سلسله پهلوی، وضعیت ایران در جنگ جهانی دوم و آگاهی از حوادث و رویدادهای سیاسی، اجتماعی و اقتصادی ایران در فاصله سالهای ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲

سرفصل درس: (۶۸ ساعت)

بررسی منابع: - حوادث مهم سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران در دوره حکومت دیکتاتوری پهلوی اول

- روابط خارجی ایران در دوره سلطنت پهلوی اول

- نفت و قرارداد ۱۹۳۳

- سیاست فرهنگی رژیم پهلوی در دوره رضاخان و وضعیت مطبوعات و کتب

- ایران در جنگ جهانی دوم و حوادث شهریور ۱۳۲۰

- زمینه‌های خارجی، سلطنت محمدرضا پهلوی، قرارداد سه جانبه و تخلیه ایران

- وضعیت کابینه‌ها، احزاب و مطبوعات و مجالس در عصر پهلوی دوم تا ۱۳۳۲

- نهضت ملی شدن صنعت نفت

- کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲

انقلاب اسلامی ایران و ریشه‌های تاریخی آن

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

هدف: بررسی عمقی و علمی فلسفه انقلاب اسلامی ایران و تحولات تاریخی و طولانی منتهی به بهمن

۱۳۵۷

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

بررسی منابع: همانگونه که انقلاب نخستین اسلام، استمرار انقلابهای انبیاء و رسالت‌های آسمانی بود، خط سرخ تشیع علوی نیز تداوم بخش انقلاب اسلامی در طول تاریخ هزار و چهارصد ساله اسلامی بوده است و درست فلسفه این انقلاب به فلسفه انقلاب انبیاء در ادوار تاریخ جوامع بشری می‌پیوندد و در ماهیت و اصل چیزی جز اجرای قسط و عدل الهی بین جوامع بشری و زمینه‌سازی برای تکامل معنوی و مادی انسانها نیست و از اینرو حماسه‌های خونین علیه ظلم و بیداد و استبداد در جامعه اصیل تشیع هیچگاه فروکش نکرده و نمودارهای آنرا در هر زمان می‌توان آشکارا نشان داد.

در بنیاد این حرکتها، مسئله رهبری و امامت که از امتیازات تشیع است نقش اصلی را ایفاء می‌کند و بین حرکتها و رهبريها نمی‌توان جدائی و فصلی قائل شد بنابراین شناخت رهبری در این مکتب از مهمترین مقدمه شناخت حرکتها است.

هر چند این قیامها رده‌بندی نشده و این نبرد پی‌گیر و بی‌امان علیه ستمگران تاریخ را نمی‌توان به زمین و زمان خاصی نسبت داد ولی برای نمونه می‌توان از این حماسه‌های غرورآفرین نام برد:

۱- مقاومت علنی در دفاع از حقوق محرومان در مبارزات ابوذر غفاری و عبدالله بن مسعود

۲- جنگ جمل

۳- نبرد صفین

۴- مبارزه با خوارج نهروان

۵- درگیریهای مسلحانه امام مجتبی با سپاه معاویه و بررسی قرارداد صلح

۶- مقاومت‌های حجرین عدی و یاران او

۷- جهاد سراسر حماسه و خون عاشورای حسینی

۸- انقلاب خونین زیدین علی بن‌الحسین و یاران او

۹- قیام خونبار توابعین

۱۰- قیام مختار ثقفی در برابر قاتلان کربلای حسینی

۱۱- قیام‌های علویان

۱۲- قیام شخصیت‌های علم و تقوا و تفسیر، مانند سعید بن جبیر در برابر مظالم خارج

۱۳- شورش خراسانیان علیه بنی‌امیه

۱- نهضت سیدجمال‌الدین اسدآبادی علیه استعمار انگلیسها در شرق اسلامی

۲- نهضت تنباکو علیه استعمار به رهبری آیت‌الله میرزا محمدحسن شیرازی

۳- نهضت علمای ایران علیه قرارداد «رویتر»

۴- نهضت مشروطیت به رهبری روحانیت

۵- نهضت شیخ فضل‌الله نوری برای استقرار مشروطه مشروعه و تصحیح مشروطیت فرمایشی

۶- نهضت میرزا محمدتقی شیرازی علیه نفوذ انگلیس در عراق

۷- نهضت علمای اصفهان و قم و خراسان و سایر بلاد علیه دیکتاتوری رضاخان

۸- نهضت آیت‌الله سیدحسن مدرس علیه اجرائیات رضاخان

۹- نهضت جنگل به رهبری میرزا کوچک خان

۱۰- نهضت علمای ایرانی در عراق علیه عمال سیاست انگلیس

۱۱- نهضت آیت‌الله بروجردی علیه رضاخان به وسیله مهاجرت از نجف و تحصن در حضرت

عبدالمعظم

۱۲- نهضت آیت‌الله کاشانی در زمینه‌سازی یک دولت ملی و طرد عناصر خودفروخته

۱۳- نهضت فدائیان اسلام به رهبری نواب صفوی برای زمینه‌سازی انقلاب اسلامی

۱۴- نهضت علمای ایران در ملی کردن صنعت نفت

۱۵- نهضت عظیم ۱۵ خرداد در آستانه انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام خمینی و تداوم و

پیگیری آن در تمام مراحل انقلاب تا به ثمر رسیدن آن و حفظ و نگهداری از آن تا امروز

جنگ تحمیلی

۱- نقش شاه و ارتش شاهنشاهی در منطقه

۲- خلیج فارس و اهمیت حیاتی آن برای غرب

۳- تحلیلی از حیات سیاسی کشورهای عربی در ۳۰ سال اخیر

۴- تاریخچه حزب بعث در عراق و شخصیت صدام

۵- تهدیدات و ضربات انقلاب اسلامی ایران به منافع ابرقدرتها در داخل و خارج

۶- امام خمینی و جنگ تحمیلی هشت ساله

۷- علل شروع جنگ

تاریخ اسلام از میلاد پیامبر (ص) تا سال ۴۱ هجری

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف: شناخت تاریخ پیدایش اسلام و زندگی حضرت رسول اکرم و بعثت آن حضرت و تحولات تاریخ صدر اسلام در دوره‌های مکی و مدنی و سه دهه اول پس از رحلت حضرت پیامبر (ص)
سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

معرفی منابع: شناخت بافت فکری و اقتصادی و اجتماعی جزیره‌العرب در آستانه ظهور اسلام با نگاهی به تاریخ فرهنگ و تمدن عربی در جنوب و شمال جزیره‌العرب (حکومت‌های سبائی، معینی، قبتانی، حمیری، تدمر و نبط) شناخت ساخت اعتقادی و فکری و فرهنگی و اقتصادی و اجتماعی جامعه حجاز و شهرهای اصلی آن، انساب عرب، قریش و اقتدار آن در مکه، ماهیت بت‌پرستی در حجاز
مهمترین حوادث سیاسی حجاز در آستانه تولد و بعثت حضرت رسول اکرم نگاهی به وضعیت فکری، سیاسی و اجتماعی قدرتهای همسایه جزیره‌العرب، ایران، بیزانس، مصر و شامات
پیامبر اکرم از میلاد تا بعثت - بعثت حضرت رسول و بررسی آن در پرتو قرآن و آیات دوره مکی - مراحل دعوت، شیوه‌های دعوت، اقدامات قریش و مبنای ستیز با حضرت رسول و آئین مقدس اسلام. مسلمانان اولیه، مشکلات مهاجرت به حبشه، شعب ابی طالب و مهاجرت به یثرب.

اسلام در دوره مدنی، بررسی مبنای دولت مدینه مبنای تکوین نظام جدید مدنی و فروریزی مبنای نظام قبیله‌ای، تلاشهای حضرت رسول در ایجاد نظام اسلامی و نگاهی به مبنای حکومت اسلامی مدینه، غزوات و سرایا، یهود و مسلمین، یهود و قریش - نظام مالی مدینه و سیاست تقسیم ثروت در راستای عدالت، عام‌الوفود و نامه‌های سیاسی حضرت رسول به شیوخ عرب و قدرتهای منطقه، غدیر خم، رحلت حضرت رسول (ص)

سقیفه بنی ساعده - خلافت ابوبکر، حوادث دوره خلافت خلیفه اول خلافت عمر و حوادث این دوران - فتوح - خلافت عثمان - تحولات این دوران - شورش علیه عثمان و خلافت و امامت عملی حضرت علی (ع) - جمل - صفین - نهروان - غارات و شهادت مولی‌الموحدين - صلح امام حسن (ع) و تحلیل مبنای آن.

تاریخ اسلام از سال ۴۰ هجری تا ۲۲۷ هجری

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

هدف: آگاهی به تحولات تاریخ سیاسی اسلام و آشنایی دانشجویان با تحولات فکری و اعتقادی و چگونگی تشکیل خلافت اموی و عباسی و حوادث دوره خلافت تا پایان عصر اول عباسی

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

معرفی منابع: تاریخ تحولات سیاسی از تأسیس خلافت اموی - سفیانی تا زوال مروانیان - نظام دیوانی و تحولات آن - ادامه فتوحات دز ماوراءالنهر، شرق ایران و قلمرو بیزانس - سیاست‌های قبیله‌ای، قومی، اقتصادی و مذهبی امویان - علل و عوامل انحطاط امویان - جنبش‌های علوی، خارجی و عباسی ضد اموی - قیام مردم خراسان و ابو مسلم و زوال بنی امیه - تأسیس خلافت عباسی و تحولات سیاسی - دیوانی در قلمرو عباسیان از دوره ابوالعباس سفاح تا عصر مأمون - تحولات سیاسی خلافت و قلمرو عباسی از دوره مأمون تا سال ۲۲۷ هجری - سیاست‌های دیوانی، مذهبی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی در عصر اول عباسی - روابط عباسیان با قدرت‌های همجوار - اوضاع نجر شرقی و شمالی و غرب و جنوب در عهد اول عباسی، نگاهی به ملل و نحل در این دوران، سیاست‌های دیوانی و مالی عباسیان در عهد اول، فرهنگ و تمدن اسلامی در این دوران

تاریخ تحولات سیاسی ... جهان اسلام از ۲۲۷ هـ تا سقوط بغداد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

هدف: بررسی تحولات جهان اسلام در عصر ... عباسیان و تجزیه قلمرو خلافت و تعدد مراکز خلافت و

رشد دولتهای مسلمان

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

معرفی و نقد منابع: - دولت عباسیان در قرن سوم هجری، ورود ترکان - تسلط ترکان در بغداد، خاندانهای وزرا در بغداد - اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی بغداد از قرن سوم تا ششم - سقوط عباسیان علل و نتایج - تحولات شرق جهان اسلام - پیدایش دولتهای طاری، صفاری، سامانی، غزنوی، غوری، قراخانی - فتوحات در هند و آسیای مرکزی - پیدایش دولت دیلمیان - تصرف بغداد به وسیله آل بویه - دولت سلجوقیان - قدرت و قلمرو سلجوقیان - نقش خواجه نظام‌الملک - تمدن ایران و اسلام در عصر سلجوقیان - تجزیه و سقوط سلجوقیان - جنگ قطوان و نتایج آن - دولت سلجوقیان در روم - دولت بنی طولون، آل اخشید - آل حمدان - اوضاع مرزهای جهان اسلام با روم - دولت فاطمیان - اسماعیلیان - چگونگی تأسیس دولت فاطمی و ترقی آن - ضعف و زوال فاطمیان - هجوم صلیبان، جهان اسلام، دولت آل زنگی - قدرت یافتن ابویان - تاریخ سیاسی ابویان - دولتهای مرابطون و موحدون در شمال افریقا - دولت امویان اسپانیا و اوج قدرت آنان، ملوک الطوائف در اندلس، آخرین سالهای حکومت ادرسیان، آل اغلب مسلمانان در دریای مدیترانه

اوضاع فرهنگی - اجتماعی، فرهنگی - اقتصادی جهان اسلام از قرن سوم تا هفتم

تاریخ تشیع (۱)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

هدف: شناخت تشیع و چگونگی تکوین و تحولات فکری و اعتقادی و کلامی و سیاسی شیعه از آغاز تا قرن پنجم با تکیه به سیره ائمه معصومین - مطالعه چگونگی گسترش تشیع در سرزمینهای مختلف اسلامی - مطالعه سیره شیعیان بزرگ و تلاشهای هر کدام در تعالی فرهنگ عقیدتی شیعه از جمله علما و محدثین بزرگ شیعه از آغاز تا قرن پنجم.

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

معرفی منابع: شیعه در لغت و اصطلاح، تکوین تشیع، نقد و بررسی فرضیه‌های مربوط به ریشه‌های شیعه در عهد پیامبر، شیعه در عصر اول، رحلت حضرت رسول اکرم، شیعیان اولیه و خلافت خلفای نخستین - شیعه در عصر امامت و خلافت حضرت علی، گسترش شیعه در ایران در این دوره، خصوصاً تشیع موالی و حمراء در عراقین تشیع و شیعیان در عهد معاویه، نگاهی کوتاه به نهضت کربلاء، قیامهای شیعی پس از نهضت کربلاء - شیعه در عصر مروانی، قیام توابعین - قیام مختار - قیام زید و نگاهی به عقاید زیدیه و نگاهی به قیام یحیی بن زند شیعه در ایران مرکزی و شرقی - مهاجرت قبایل شیعی به ایران و روند تکوین خاندانها و جوامع شیعی در ایران شیعه در عصر اول عباسی در ایران، یمن و افریقا و حجاز - قیامهای علوی و حسنی در عصر اول عباسی ائمه شیعه امامیه در عصر اموی و عصر اول عباسی - امام صادق (ع) و عباسیان - تکوین تشیع جعفری - فقه شیعه جعفری - کلام شیعه جعفری - تکوین شیعه اسماعیلیه - روند گسترش اسماعیلیه در ایران و مغرب و یمن و نگاهی به عقاید و تلاشهای فرقه‌های کوچک شیعی در عصر اول عباسی، غلاة شیعه و نقد و بررسی عقاید آنان در پرتو آموزشهای ائمه شیعه امامی، گسترش مذهب زیدی در ایران در عصر عباس دوم - حکومت‌های شیعی - علویان طبرستان، آل بویه، فاطمیان آل حمدان)

فقه‌های بزرگ شیعه و تدوین حدیث و کلام در میان شیعه امامی - کلینی - ابن بابویه - شیخ الطائفه طوسی - شیخ مفید و علم‌الهدی

گسترش تشیع در ایران، حجاز، عراق، یمن و شامات و آفریقا از قرن سوم تا پنجم.

تاریخ تشیع (۲)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: تشیع ۱

هدف:

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

بررسی منابع: بررسی وضعیت سه فرقه اصلی شیعه زیدیه، اسماعیلیه و امامیه در سده پنجم هجری - خلافت فاطمی در مصر - انشعاب‌های درونی فرقه اسماعیلیه - نزاریه و مستعلویه - اسماعیلیه ایران - اسماعیلیان در هند، مصر، شام و یمن - تشیع امامی در سده‌های پنجم تا هفتم - روابط شیعیان با مذاهب و فرق دیگر - تأثیر سلجوقیان در جهان اسلام بر وضع شیعیان و فرقه‌های گوناگون آن - کلام، فقه و معارف شیعی در سده پنجم، ششم و هفتم - حوزه‌های علمی شیعی در عراق و شامات - تشیع در دوره مغول: سقوط قلاع اسماعیلی، نقش و رفتار علماء و فقهاء شیعی امامی در دوره ایلخانی (خواجه نصیر طوسی - علامه حلّی و ...)، گسترش اندیشه شیعی امامی در ایران و عراق - تشیع و تصوف و فرقه‌ها و جنبش‌های مذهبی - سیاسی شیعی در سده هشتم و نهم سربداران، مرعشیان و ... - تشیع در دوره صفویه - نقش علماء شیعی در روند گسترش تشیع در ایران - تشیع در هند - تشیع در قلمرو عثمانی حوزه‌های علمی شیعی در ایران، لبنان، بحرین و عراق

تاریخ تحلیلی زندگانی ائمه معصومین (ع)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: تاریخ اسلام از میلاد پیامبر تا سال ۴۱ هجری

هدف: شناخت زوایای سیره ائمه معصومین و تلاشهای خاندان وحی در تداوم حیات اعتقادی اسلام و پایه‌ریزی بنیانهای فکری و اعتقادی شیعه و مواضع سیاسی و اعتقادی آنان علیه انحرافات فکری دنیای اسلام در دوره حیات خویش

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

معرفی منابع: سیره حضرت علی (ع) سبقت در اسلام، جانبازی در راه رسالت در عصر مکی تلاشهای امام در عصر مدنی، حادثه غدیر، امام در سقیفه بنی ساعده، موضع امام در دوره خلفای سه‌گانه، عصر امام از بیعت تا شهادت، سیره سیاسی، اقتصادی و اجتماعی در دوران خلافت و حکومت - امام حسین، علل و آثار صلح با معاویه - قیام کربلا، میانی، روش‌ها و هدف‌ها - آثار و پیامدهای انقلاب عاشورا - کوشش‌های فکری - اعتقاد امام سجاد در برابر خلافت اموی، فرقه‌های دیگر مانند کیسانیه - امام محمدباقر و تلاش در جهت بسط و گسترش فرهنگ و معارف شیعی - امام صادق بنیانگذار فقه جعفری - روابط امام صادق با دستگاه خلافت و فرقه‌ها و جنبش‌های سیاسی - امام موسی بن جعفر (ع) و خلافت هارون - علل، عوامل و آثار ولایتعهدی امام رضا - سیاست و رفتار امام رضا در دوره خلافت مأمون - شرایط سیاسی - اجتماعی حاکم بر دوران امامت امام جواد، هادی و امام حسن عسکری علیهم‌السلام - سیره و روشهای فکری - سیاسی امامان در مواجهه با دستگاه خلافت و فرقه‌های غیر شیعی و غیر امامی - زمینه‌ها و علل و عوامل مؤثر در غیبت امام مهدی (ع) - دوران غیبت صغری و وکلای اربعه - آغاز عصر غیبت کبری

تاریخ تحولات سیاسی ... جهان اسلام از قرن هفتم تا قرن دهم هجری

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: تاریخ تحولات سیاسی ... جهان اسلام از سال ۲۲۷ ه.ق تا سقوط بغداد

هدف: بررسی تحولات جهان اسلام پس از انقراض عباسیان و در هنگامه تهاجم مغولان و صلیبیان

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

معرفی منابع: - جهان اسلام در آستان حمله مغول، خلافت بغداد، اوضاع نواحی شرقی جهان اسلام، خوارزمشاهیان، غوریان، قراخانیان، اتابکان، اسماعیلیان، اوضاع عربستان، شام و شمال آفریقا - نواحی شرقی جهان اسلام، یورش مغولان به جهان اسلام، ابعاد و نتایج حمله مغول از ماوراءالنهر تا شام، تجزیه امپراتوری مغول - اسلام‌پذیری مغول، اسلام در مناطق تحت سلطه مغولان، تیموریان، ازبکان - هند: هند پس از سقوط غوریان، ممالیک دهلی، سلسله خلجیه، سلسله تغلقیه، اسلام و زبان فارسی در هند - خلیج فارس - ملوک بنی قیصر در کیش، ملوک هرمز، حکام لار، سلغریان، شبانکارگان - آسیای صغیر، توسعه نفوذ مغول، انقراض سلجوقیان، دولتهای ترک در آسیای صغیر، برآمدن عثمانی‌ها، مصر و شام - انقراض امویان - قدرت یافتن ممالیک، عباسیان در مصر، تاریخ سیاسی و تمدنی ممالیک - عراق: عراق پس از عباسیان، جلایریان - آخرین صلیبیان و مغولان - اسلام در شمال آفریقا - دولت غنا، مالی، سونگهای، سلسله‌های شمال آفریقا بنی مرین، بنی حفص - ملوک الطوائف در اندلس، بنی نصر، سقوط اندلس، ارزیابی تمدن و تاریخ مسلمانان در اندلس - اسلام در سواحل و جزایر اقیانوس هند، کیلوا، ممیات مقدیشو - اوضاع اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و فکری جهان اسلام از قرن ۷ تا ۱۰

تاریخ عثمانی و خاورمیانه

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: تاریخ تحولات سیاسی ... جهان اسلام از قرن هفتم تا قرن دهم هجری
هدف: بررسی تاریخ عثمانی از بدو تأسیس تا سقوط و چگونگی پیدایش ممالک عربی خاورمیانه
سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

معرفی منابع: - اوضاع آسیای صغیر در قرن پنجم هجری، ترکان، سلجوقیان، جنگ ملازگرد - تأسیس دولت سلجوقیان روم - هجوم مغول - سقوط دولت سلجوقیان روم - پیدایش دولتهای ترک
- پیشروی ترکان مسلمان در مرزهای بیزانس، عثمان خان، اورخان، دولت و تشکیلات عثمانی - ورود به اروپا
- بایزید اول و جنگ با تیمور - زوال موقت عثمانیان - احیای دولت عثمانی - فتوحات در اروپا - سلطان محمد فاتح، تصرف استانبول - جدال با قدرتهای اروپایی - جنگ با آق‌قویونلو - سلطان سلیم و فتوحات او در آسیا - مسئله خلافت

سلطان سلیمان قانونی - اوج قدرت عثمانی - جنگهای دریایی و زمینی عثمانی - دولت عثمانی در قرن هفدهم و هجدهم میلادی - سیاست داخلی و خارجی - اوضاع اجتماعی و اقتصادی
قرن نوزدهم و اوضاع امپراطوری عثمانی - تنظیمات - اوضاع بالکان - جنگ کریمه - عثمانیان نو - نهضت مشروطه - ترکان جوان - پان‌اسلامیسم، پان‌ترکیسم، نهضت خلافت، شورش و زوال تدریجی - جنگ جهانی اول و سیاست عثمانی - شکست عثمانی - آتاتورک و تشکیل جمهوری ترکیه - انقلاب عربی - پیدایش دولتهای عربی - جهان عرب در فاصله جنگ جهانی اول و دوم - ترکیه در جنگ جهانی دوم - جهان عرب در جنگ جهانی دوم - مسئله فلسطین - خاورمیانه پس از جنگ جهانی دوم تاکنون

تاریخ یونان و روم

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف: بررسی در تمدن یونان و روم به عنوان سازندگان اصلی تمدن مغرب زمین، مناسبات آنان با تمدنهای همعصر خویش و تأثیر آنها بر ادوار بعدی تاریخ اروپا

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

معرفی منابع - مدیترانه شرقی و میراثهای تمدنهای مشرق زمین - اوضاع جغرافیایی بالکان، موقعیت بری و بحری یونان در بالکان و شرق مدیترانه - تمدنهای کرت و مین (اژه‌ای) - مهاجرت اقوام ایونی، دورکار آخه‌های به یونان، زبان، معتقدات و زندگی اجتماعی قبایل یونانی - عصر هومر - ایلیداد و ادوسه پیدایش و علت شهرها - نظام دولت شهر - خصوصیات شهرهای یونانی - نظام اجتماعی زندگی طبقات - اوضاع سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی آتن، اسپارت ... اصلاحات سولون، پیزیسترات ...

تاریخ سیاسی یونان - جدال با ایران، جنگهای پلوپونزوس، رشد مقدونیه، اقدامات فیلیپ، سلطنه اسکندر، جهانگشایی اسکندر، جانشینان اسکندر، تصرف یونان و رویمان تمدن یونانی - خط و زبان، ادبیات، شعر و حماسه، افسانه‌ها، معابد، معماری، مجسمه‌سازی، فلسفه علوم.

روم - اوضاع شبه جزیره ایتالیا در قرن هشتم ق.م. اتروسکها و اقوام دیگر تمدن اتروسکی پیدایش رم و رومی‌ها - پادشاهی رم، معتقدات و فرهنگ رومیان نخستین جمهوری رم، طبقات، سپاه و ارتش، توسعه در شبه جزیره ایتالیا، جدال با کارتاژ تصرف بالکان و اسپانیا، اصلاحات داخلی، توسعه تشکیلات رم.

امپراطوری رم: رومیان در آسیا و افریقا، ادامه فتوحات در اروپا، حکومتهای سه نفره اول رم، توسعه بردگی و سرکوب شورش بردگان، سزار، اکتاویوس - روتق و رفاه رم - صلح رومی پیدایش سلسله‌های پادشاهی - پیدایش آثار انحطاط، وضع ملل تابعه، ظهور مسیحیت، توسعه مسیحیت، مشکلات امپراتوری رم، غلبه نظامیان، تلاش برای بهبود اوضاع - تقسیمات جدید امپراطوری، پذیرش مسیحیت، تقسیم امپراتوری، ادامه مشکلات، هجوم بربرها، سقوط تمدن رومی، معماری، هنر، ادبیات، ارتش، اقتصاد، اجتماع ... اهمیت تمدنهای یونان و روم در تاریخ تمدن غرب و تاریخ جهانی

تاریخ بیزانس

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

هدف: بررسی تاریخ و تمدن بیزانس به عنوان وارث تمدنهای یونان و روم و رابطه تمدنهای شرقی و غرب در دوره قرون وسطی

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

معرفی منابع: اوضاع سیاسی و فرهنگی روم در قرن چهارم، اقدامات کنستانتین و دیگر فرمانروایان روم در قبال اوضاع امپراتوری و مسئله مسیحیت، یادآوری مباحث مربوط به تجزیه روم

- موقعیت جغرافیایی بیزانتیوم، احداث کنت کنستانتینوپولیس، عناصر رومی، یونانی و مسیحی سازنده بیزانس، جان‌نشینان کنستانتین، جدال با ایران، سقوط روم غربی و موقعیت جدید بیزانس
- مسیحیت، بنیادهای مسیحیت، توسعه مسیحیت، مفاهیم مسیحیت، پیدایش کلیسا و نگارش انجیل‌ها، شوراها و مسیحیت، نقش بیزانس در تاریخ مسیحیت.

- عصر ژوستینیان، توسعه قلمرو، جدال با ایران، مسائل اقتصادی و فرهنگی، ایاصوفیا، آشفتنگی داخلی و جنگ با ایران، پیدایش اسلام و فتوحات مسلمانان در قلمرو روم، اوضاع مرزهای بالکان
- تاریخ سیاسی بیزانس لئوی اول، ایرن ... بت‌شکنان، ادامه جدال با جهان اسلام، تبادل تمدنی با جهان اسلام، مناسبات با اروپا - جدایی میان کلیسای شرق و غرب و پیدایش آئین‌های کاتولیک، ارتدوکس، بیزانس و شرق اروپا، مجاورها

- قدرت یافتن ترکان، جنگ ملازگرد، مقدمات جنگهای صلیبی، بیزانس و جنگهای صلیبی، جنگ صلیبی چهارم، امپراتوری لاتینی، احیای امپراتوری یونانی، انحطاط سیاسی بیزانس

بیزانس در عصر مغول، افزایش قدرت ترکان در آناتولی، انحطاط سیاسی و نظامی بیزانس، روابط اقتصادی بیزانس با اروپا و آسیا، ورود ترکان عثمانی به بالکان و توسعه قلمرو آنان در اروپا - آخرین سالهای حیات بیزانس - روابط بیزانس با اروپای کاتولیک و روسیه، آخرین تهاجمات ترکان عثمانی و تصرف قسطنطنیه

۱۴۵۳

تمدن و فرهنگ بیزانس - زبان، خط، ادبیات، فلسفه، دین، هنر، معماری، شهرنشینی، مرزنشینی، ارتش، اقتصاد، اجتماع، میراثهای بیزانسی تمدن روسیه، بیزانس و ارتدوکس، مقام بیزانس در تمدن اروپا و تاریخ جهانی

تاریخ اروپا در قرون وسطی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف: بررسی تمدن و تاریخ قرون وسطی از نظر سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی می‌توان دوره‌ای طولانی و با اهمیت از تاریخ اروپا و نقش آن در تاریخ اروپا و جهان
سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

معرفی منابع: - معنا و مفهوم قرون وسطی، قرون وسطی در اروپا و سایر نقاط جهان، آغاز و انجام قرون وسطی در اروپا و نظریات مربوط به آن عناصر، مسیحی، رومی و ژرمنی سازنده قرون وسطی انحطاط روم و سقوط آن - پیدایش مسیحیت کلیسایی و قدرت یافتن پاپها، انحطاط زندگی مدنی و اقتصاد، روستانشینی پادشاهی فرانک - مرونزین - کارلوتزین، اتو، شارل مارتل، شارلمان، جدال با مسلمانان در اسپانیا و مدیترانه، جدال با اقوام مهاجم در سمت شرق و شمال، تمدن اروپایی در نیمه اول قرون وسطی، استقرار اقوام مختلف در پیدایش و دولتهای بعدی اروپا، تقسیم قلمرو شارلمان
- فتودالیسم، ریشه‌ها، معنای لغوی، اصول فتودالیسم، تحول و توسعه فتودالیسم، شوالیه‌ها، رعیت، نظام سیاسی، قضاوت، به حقوق پادشاه

کلیسا، باب، سر اسقف، اسقف، کشیش، شعائر هفتگانه، فرقه‌های درویشی، صومعه
- اسکولاستیک، تبلیغ و جهاد، نهضت، تونکیستی در اسپانیا، جدایی از بیزانس، قدرت پاپها و جدال با شاهان

- جنگهای صلیبی - مقدمات و علل آن در اروپا، جنگ صلیبی اول، دوم، سوم، نقش باب، شاهان فتودالی و مردمان در این جنگها جنگ صلیبی چهارم و تصرف بیزانس، جنگهای صلیبی بعدی، نتایج سیاسی، اقتصادی و فکری جنگهای صلیبی، قرون وسطای اروپا و تمدن اسلامی، چگونگی بهره‌گیری از دانش مسلمین

- کشورهای و سلسله‌های اروپایی در دوره قرون وسطی (آلمان، انگلستان، فرانسه ...) امپراتوری مقدس روم، جنگهای صد ساله، ژاندارک، مشروطه

- رنسانس، معنا و مفهوم رنسانس، پیدایش رنسانس، عصر رنسانس، ادوار رنسانس، رنسانس در هنر، ادبیات، معماری، عوامل اقتصادی، سیاسی و فرهنگی، رنسانس، رنسانس در شمال ایتالیا، دولتهای ونیز و جنوا ...، متفکران، هنرمندان و بزرگان عصر رنسانس، آثار ادبی و هنری رنسانس، تحولات نیمه دوم قرن وسطی از نظر اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی و افول فتودالیسم، رشد شهرنشینی، قدرت یافتن

پادشاهان، ضعف کلیسا، مسئله انگلیسیون رشد مناسبات پولی، پیدایش بورژوا، شورش علیه فئودالیسم،
پایان قرون وسطی و نظرات مربوط بدان
- ارزیابی تمدن اروپایی در دوره قرون وسطی، معماری، هنر، ادبیات، علوم، فلسفه، اقتصاد، سیاست، دین
جایگاه قرون وسطی در تاریخ اروپا و تاریخ جهانی

تاریخ اروپا در قرون جدید

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف: بررسی تحولات اقتصادی، اجتماعی، سیاسی فرهنگی و علمی اروپا در قرون جدید و نقش آن در تکوین و توسعه تمدن غربی و تأثیراتی که بر تاریخ جهان داشته است.

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

بررسی منابع: - منظور از قرون جدید، محدوده زمانی قرون جدید، رابطه قرون جدید با رنسانس - اکتشافات جغرافیایی - علل و انگیزه‌های اکتشافات جغرافیایی - اکتشافات پرتغالی‌ها، مشرق زمین و تجارت، استعمار اروپایی، اکتشافات اسپانیایی‌ها، نتایج کشف آمریکا، اکتشافات انگلیسی‌ها هلندیها و فرانسویها، اکتشافات روسها در شرق آسیا، بررسی مسئله اکتشاف، نتایج اقتصادی، سیاسی، علمی و اجتماعی اکتشافات جغرافیایی.

- نهضت پروتستان - مسابقه اصلاح طلبی در کلیسای کاتولیک، وضع کلیسای کاتولیک در آغاز قرون جدید، علل و انگیزه لوتر، پیدایش کلیسای لوتران جنگهای مذهبی، صلح آگسبورگ ۱۵۵۵، جنبش اصلاح طلبی کالوین، پیدایش کالونیسیم، دیگر فرق پروتستان، پیدایش کلیساهای ملی، پیدایش واژه پروتستان، موارد اشتراک و افتراق فرقه‌های پروتستان - تفکر و اخلاق پروتستان، نتایج اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی نهضت پروتستان، واکنش کلیسای کاتولیک در برابر آئین پروتستان.

- استعمار در قرون جدید، مستعمرات پرتغال، اسپانیا، هلند، انگلیس و فرانسه خصوصیات استعمار در این دوره، انقلاب استقلال ایالات متحده.

- تحولات علمی در دوره قرون جدید تاسیس انجمنهای علمی، وضع علوم ریاضی و طبیعی، الهیات، فلسفه و تاریخ، تحول در علوم طبیعی، اکتشافات این دوره در زمینه نجوم، جغرافیا... نقش کلیسا، پادشاهان و بورژوازی در قبال علوم جدید، مفهوم کهنه و تو - حقوق سیاسی و بین‌المللی، مسئله حقوق طبیعی و بشری... - اوضاع سیاسی اروپا در قرون جدید: رشد قدرت اسپانیا، شارل کن، نهضت پروتستان و رخدادهای مربوط بدان، تاثیر اکتشافات جغرافیایی، اوضاع سیاسی اروپا، جنگهای مذهبی قرن ۱۶ و افول اسپانیا، جنگهای سی ساله، رشد قرون صلح و نتایج آن ۱۶۴۸، اروپا و عثمانی، عصر لویی چهاردهم، صلح اوتریخت، جنگ جانشین لهستان، جنگ جانشین اسپانیا، جنگ جانشین اتریش، جنگهای هشت ساله. صلح پاریس، اروپا و امپراتوری عثمانی، تحولات امپراتوری مقدس روم، تاثیر مسائل مستعمراتی بر اوضاع اروپا، دیپلماسی در قرون جدید.

- کشورهای اروپایی در قرون جدید اسپانیا، فرانسه، انگلیس، پروس، اتریش، هلند،

لهستان، روسیه.

- اقتصاد قرون جدید، مقدمات سرمایه‌داری، بانکداری، افزایش قدرت طبقه بورژوا، مرکانتلیسم، فیزیوکراتها، صنعت و تجارت کانتلیسم در انگلستان، هلند، فرانسه، اسپانیا و پرتغال.
- تحولات اجتماعی قرون جدید: موقعیت جدید طبقه بورژوا، وضع اشرافیت، آخرین جلوه‌های فئودالیسم، نخستین انقلابات دموکراتیک - تأثیر تحولات فکری و فلسفی و سیاسی بر تحولات اجتماعی این دوره، اروپا در آستانه انقلاب کبیر فرانسه.
- بررسی مقام و موقعیت قرون جدیدی در تمدن اروپایی و تاریخ جهانی.

تاریخ اروپا از انقلاب فرانسه تا جنگ جهانی اول

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

هدف: بررسی تحولات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فکری اروپا در این دوره و تاثیر آن بر قرن بیستم اروپا و نیز سایر نقاط جهان
سرفصل درس: (۳۶ ساعت)

معرفی منابع: - انقلاب کبیر فرانسه - اوضاع داخلی فرانسه در قرن هجدهم - وضع سلطنت بوربون، تشکیلات اقتصادی، نارضایتی طبقات مردم، متفکران قرن هجدهم فرانسه و افکار آنها، تحولات پارلمانی انگلستان و تأثیر آن بر فرانسه، جنگهای هفت ساله، استقلال ایالات متحده و تأثیر آن بر فرانسه، ورشکستگی مالی فرانسه، آغاز انقلاب فرانسه و چگونگی آن، گسترش انقلاب در سراسر فرانسه، فرار اشراف، تحولات سیاسی اولیه انقلاب، اعدام شاه و ملکه، واکنش دولتهای اروپایی در برابر انقلاب، عصر ترور. پایان عصر ترور تا به قدرت رسیدن ناپلئون، جنگهای خارجی انقلاب فرانسه، نتایج سیاسی، اقتصادی، فکری و اجتماعی انقلاب فرانسه، تأثیر انقلاب فرانسه بر اروپا

- عصر ناپلئون، شخصیت ناپلئون، چگونگی قدرت یافتن او، اقدامات داخلی ناپلئون، جنگهای ناپلئون با دول اروپایی، اتحادهای دول اروپایی علیه فرانسه، شکست ناپلئون، آخرین سالهای حکومت او، فرانسه پس از ناپلئون

- کنگره وین، چگونگی تشکیل کنگره، دول شرکت‌کننده در آن، نقش تالیران، نتایج کنگره وین برای فرانسه و اروپا، انقلابات سالهای ۱۸۳۰ و ۱۸۴۸ - نقش مترنینج در این دوران، اتحاد مقدس

- انقلاب صنعتی، علل و چگونگی انقلاب صنعتی، گسترش انقلاب صنعتی، نتایج انقلاب صنعتی در داخل و خارج اروپا

- پیدایش سوسیالیسم، سوسیالیسم اخلاقی، سوسیالیسم مارکسیستی، تحول سوسیالیسم، بین‌الملل اول و دوم سوسیالیسم، وضع طبقه کارگر در قرن نوزده، آنارشیهستها، سندیکالیستها

- ناسیونالیسم و انقلاب در قرن نوزده، وضع لیبرالیسم، موفقیت بورژوازی، تحولات اجتماعی و طبقاتی، آخرین روزهای فئودالیسم و اشرافیت کهن توسعه ناسیونالیسم در اروپا و جنبشهای ناشی از آن

- وحدت ایتالیا، وضع ایتالیا از نظر سیاسی، جنبش ناسیونالیسم، گاریبالدی، کاوور، مازینی، ویکتور امانوئل، ایتالیای متحد

- وحدت آلمان، آخرین سالهای امپراتوری مقدس روم، جنبش ناسیونالیسم، بیسمارک، اقدامات داخلی و جنگهای خارجی، اتحاد آلمان، تاسیس رایش دوم، آلمان در عصر

بیسمارک، آلمان پس از بیسمارک

-اوضاع سیاسی اروپا پس از ناپلئون، مسائل شرق اروپا (روسیه، لهستان) مسائل بالکان و امپراتوری عثمانی، انقلاب استقلال یونان، شورش ملل بالکان، جنگ کریمه، تحولات اروپای مرکزی و اتخاذ آلمان، تاثیر پیدایش رایش سوم بر مسائل اروپا، انگلستان عصر ویکتوریا، فرانسه در عصر ناپلئون سوم، اوضاع هلند و بلژیک دوره صلح مسلح، اروپا در آستانه جنگ جهانی اول

استعمار در قرن نوزدهم، تأثیر انقلاب صنعتی، استعمارگری اروپائیان در آب، اکتشاف و استعمار افریقا، انقلاب استقلال آمریکای لاتین، پیدایش امپریالیسم، استعمارگری روسها، رقابتهای مستعمراتی آمریکایی و

ژاپن

-تحولات فکری و علمی قرن نوزده، سبکهای سیاسی، اندیشه‌های اجتماعی، اکتشافات، اختراعات، نظریات جدید درباره انسان، کیهان، وضع علم تاریخ، جامعه‌شناسی، روانشناسی ...

-بررسی موقعیت اروپا در این

دوره در تمدن و تاریخ اروپا و نیز تاریخ جهانی

تاریخ اروپا از جنگ جهانی اول تاکنون

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف: بررسی تحولات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فکری قرن بیستم و تاثیر دو جنگ جهانی بر آن و نیز ارزیابی موفقیت تمدن جدید غرب در دنیای کنونی و مسائل آینده جهان
سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

معرفی منابع: - دوره صلح مسلح و مقدمات جنگ جهانی اول: اوضاع اقتصادی و سیاسی اروپا در اواخر قرن نوزده و اوایل قرن بیستم، رقابتهای مستعمراتی جنگ سوئز، بحران فاشودا، بحران طنجه و اقاریر، رشد ناسیونالیسم، بحران در بالکان، وضع امپراتوری عثمانی، اتحاد مثلث، اتفاق مثلث، وضع ژاپن، چین، امریکا در این دوره، قتل ولیعهد اتریش، اتریش به صربستان، مداخله آلمان و روسیه، ورود انگلستان و فرانسه به جنگ

- جنگ جهانی اول - جبهه شرقی - پیروزیها و شکستهای آلمان و روسیه جبهه غربی، انگلستان، فرانسه و آلمان، وضع ایتالیا در جنگ جهانی اول، ورود عثمانی به جنگ، کشید شد. جنگ به خاورمیانه و جنگ در خاور دور، کشیده شدن ایالات متحده به جنگ، شکست اتحاد مثلث، علل، نتایج آن، انقلاب عربی، شکست عثمانی، انقلاب بلشویکی، اوضاع چین.

- صلح ورسای - دول شرکت کننده قرارداد صلح، وضع ایالات متحده، تاسیس جامعه ملل، نارضایتی آلمان و ایتالیا، رشد فاشیسم در ایتالیا، بحرانهای سیاسی و اقتصادی پس از جنگ، موفقیت اتحاد شوروی - مقدمات جنگ جهانی دوم، تعارض کمونیسم ری نیناسیم، رقابت امریکا و ژاپن، رشد نازیسم در آلمان، به قدرت رسیدن هیتلر، شکست کنفرانس خلع سلاح، ناکامی جامعه ملل، الحاق اتریش، کنفرانس مونیخ، قرارداد آلمان و شوروی، پیدایش آنتی کمیترن، حمله آلمان و شوروی به لهستان و آغاز جنگ جهانی دوم. - جنگ جهانی دوم در شرق اروپا، لهستان، جنگ در اسکاندیناوی، حمله آلمان به بلژیک و هلند، جنگ آلمان با فرانسه و انگلستان، سقوط فرانسه، حمله آلمان به شوروی، نبرد بریتانیا با نیروهای شمال افریقا - کشیده شدن ایالات متحده به جنگ، جنگ امریکا با ژاپن، کنفرانسهای دوران جنگ، پیروزی متفقین، بمب اتمی، اوضاع اروپا پس از جنگ، وضع آلمان، اتریش و ایتالیا، جنگ سرد، وضع ژاپن، جنگ کره، انقلاب کمونیستی چین، بحران در ایران، ترکیه و برلین ... پیدایش پیمانهای نظامی، پیدایش دول غیرمتعهد، روابط شرق و غرب، سازمان ملل، جنگ ویتنام، بحرانهای خاورمیانه، جنگ اعراب و اسرائیل، جنبش استقلال طلبی مستعمرات، اوضاع مناطق جهان در پنجاه سال اخیر، شرق دور، جنوب شرقی آسیا، آسیای جنوبی، خاورمیانه، شبه جزیره بالکان، شمال افریقا، جنوب افریقا، اروپای شرقی، اروپای غربی و بازار

مشترک، امریکای شمالی، امریکای لاتین
- مسائل اقتصادی و تکنیکی، نفت و بحران انرژی، مسئله موارد خام، شمال و جنوب، انقلاب در ارتباطات
تحولات تکنیکی - عصر فضا، بمب اتمی، بحران محیط زیست ...
- فروپاشی بلوک شرق و نتایج آن، اوضاع کنونی جهان، نقش سازمان ملل، موقعیت اروپا، اوضاع خاورمیانه،
اوضاع بوسنی و دیگر کانونهای بحرانی جهانی، جنبش ملل مسلمان و بازگشت به دین در سراسر دنیا، جهان
در آستانه قرن بیست و یکم، مسائل سیاسی، اقتصادی و فرهنگی، تکنیکی، ارتباطی، جمعیتی ... جهان در
سالهای آینده، پست مدرنیته و نقد و بررسی آن، ارزیابی تاریخ و تمدن جهانی در شرایط کنونی

برنامه درسی دوره کارشناسی رشته تاریخ
نیمسال اول

پیش نیاز با زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
				۲	کلیات و مبانی علم تاریخ	۱
				۲	کلیات جغرافیا (با تکیه بر جغرافیای ایران)	۲
				۲	مبانی جامعه‌شناسی	۳
				۴	تاریخ ایران از ایلامی‌ها و آریائی‌ها تا پایان دوره هخامنشی	۴
				۲	قرائت متون تاریخی به زبان عربی (۱)	۵
				۲	یونان و روم	۶

برنامه درسی دوره کارشناسی رشته تاریخ
نیمسال دوم

پیش نیاز با زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
				۲	روش تحقیق در تاریخ	۱
				۲	گاهشماری و تقویم	۲
				۲	تاریخ ایران در دوره سلوکی و اشکانی	۳
				۴	تاریخ ایران در دوره ساسانیان	۴
				۲	قرون وسطی	۵
				۲	قرائت متون تاریخی به زبان خارجی (۱)	۶
					بیژانس	

برنامه درسی دوره کارشناسی رشته تاریخ
نیمسال سوم

پیش نیاز با زمان ارائه درس	ساعات			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
				۲	قرائت متون تاریخی به زبان فارسی	۱
				۲	تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران از ورود اسلام تا پایان حکومت علویان طبرستان	۲
				۲	تاریخ تحولات سیاسی... ایران در دوره سامانیان، دیلمیان و غزنویان	۳
				۲	تاریخ تشیع (۱)	۴
				۲	تاریخ اسلام از میلاد پیامبر تا سال ۴۱ هجری	۵
				۲	تاریخ تحولات سیاسی... جهان اسلام از سال ۴۱ هجری تا سال ۲۲۷ ه.ق.	۶
				۲	قرائت متون تاریخی به زبان خارجی (۲)	۷

برنامه درسی دوره کارشناسی رشته تاریخ
نیمسال چهارم

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز با زمان ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۱	تاریخ تحولات سیاسی... ایران در دوره سلجوقیان	۲				
۲	تاریخ تحولات سیاسی... ایران در دوره غوریان و خوارزمشاهیان	۲				
۳	تاریخ تحولات سیاسی... ایران در دوره حمله مغول و ایلخانان	۲				
۴	تاریخ تحولات سیاسی... جهان اسلام از سال ۲۲۷ق تا سقوط بغداد	۲				
۵	تاریخ تحولات سیاسی... ایران از زوال ایلخانان تا آغاز حکومت صفویان	۲				
۶	تاریخ تشیع (۲)	۲				
۷	تاریخ تحلیلی زندگانی ائمه (ع)	۲				

برنامه درسی دوره کارشناسی رشته تاریخ
نیمسال پنجم

پیش نیاز با زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
				۴	تاریخ تحولات سیاسی... ایران در دوره صفویان	۱
				۲	تاریخ تحولات سیاسی... ایران در دوره افشاریان و زندیان	۲
				۲	تاریخ تحولات سیاسی... جهان اسلام از قرن هفتم تا قرن دهم هجری	۳
				۲	تاریخ اروپا در قرون جدید	۴
				۴	تاریخ تحولات سیاسی... ایران از آغاز دوره قاجاریه تا انقلاب مشروطیت	۵

برنامه درسی دوره کارشناسی رشته تاریخ
نیمسال ششم

پیش‌نیاز با زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
				۲	مبانی تاریخ اجتماعی ایران	۱
				۲	انقلاب مشروطیت و تحولات سیاسی... ایران تا انقراض حکومت قاجاریه	۲
				۲	تاریخ عثمانی و خاورمیانه	۳
				۲	تاریخ اروپا از انقلاب فرانسه تا جنگ جهانی اول	۴
				۲	تاریخنگاری و تحولات آن در ایران و جهان	۵

برنامه درسی دوره کارشناسی رشته تاریخ
نیمسال هفتم

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز با زمان ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۱	مبانی علم سیاست	۲				
۲	تاریخ تحولات سیاسی ... ایران از انقراض قاجاریه تا ۲۸ مرداد ۱۳۳۲	۲				
۳	تاریخ اندیشه‌های سیاسی در ایران و اسلام	۲				
۴	انقلاب اسلامی و ریشه‌های تاریخی آن	۲				
۵	تاریخ اروپا از جنگ جهانی اول تاکنون	۲				
۶	فلسفه تاریخ	۲				

جمهوری اسلامی ایران
دانشگاه فرهنگستان آموزش عالی

بررسی

تاریخ: ۱۳۷۳/۱۱/۲۴

شماره: ۲۳/۲۶۴۹

پیوست

حداقل و حداکثر واحدهای درسی درمقاطع مختلف آموزش عالی
(مصوبات جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ مورخ ۱۳۷۳/۱۰/۲۵ و ۱۳۷۳/۱۱/۹)

شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگری روی برنامههای آموزشی، حذف، دروس ناموفق و واحدهای غیرضروری و ادغام شاخهها در بعضی از رشتههای تحصیلی، حداقل و حداکثر واحدهای درسی مقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد. این مصوبات از تاریخ تصویب قابل اجرا است و به موجب آن مصوبات قبلی لغو میگردند.

۱- دورههای کارشناسی حداقل ۶۷ و حداکثر ۷۲ واحد
۲- دورههای کارشناسی حداقل ۱۳۰ واحد و حداکثر ۱۳۵ واحد (برای رشتههای مختلف فنی و مهندسی حداکثر ۱۴۰ واحد)

۳- دورههای کارشناسی ناپیوسته حداقل ۶۵ و حداکثر ۷۰ واحد

۴- دورههای کارشناسی ارشد ناپیوسته حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد (که از این تعداد ۴ تا ۱۰ واحد اختصاصی به پایان نامه دارد).

۵- دورههای کارشناسی ارشد پیوسته حداقل ۱۷۲ و حداکثر ۱۸۲ واحد

۶- دورههای دکتری Ph. D. حداقل ۴۲ و حداکثر ۵۰ واحد (که از این تعداد ۱۶ تا ۳۰ واحد می تواند اختصاصی به رساله داشته باشد).

در اینصورت:

الف: گروههای برنامه ریزی موظف اند کلیه برنامههای مصوب رشتههای مربوط به خود را بررسی کرده و با حذف واحدهای غیر ضروری، سقف واحدها را در مقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده فوق کاهش دهند.

ب: این تقابیل واحدها و برنامههای جدید برای دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۱۳۷۳-۷۴ و بعد از آن قابل اجرا است.

ج: دانشجویان ورودی قبل از ۱۳۷۳ نیز می توانند وضعیت تحصیلی خود را با برنامه جدید تطبیق دهند، در این صورت تطبیق واحدها و دروس با برنامه های جدید حسب مورد برعهده شورای آموزشی گروه یا کمیته تحمیلات تکمیلی مؤسسه ذیربط است.

رای صادره در جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی در خصوص تقلیل واحدهای درسی در مقاطع مختلف تحصیلی صحیح است به برنامه اجرا گذارده شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی کلیایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشمنداست به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

سید محمد کاظم ناشینی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی

۲۱۹

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۵
شماره ۱۱۳/۲۶۶۲

بسم الله

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

دستورالعمل اجرایی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد
مصوب جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳

- ۱- گروه‌های برنامه ریزی موظفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خود را بازنگری کرده و سقف واحدها را تا حد مجاز کاهش دهند.
- ۲- برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است.
- ۳- دانش‌جویان شاغل به تحصیل می‌توانند براساس سقف تعیین شده در برنامه جدید، به تشخیص گروه آموزشی و به وسیله ذی ربط و با رعایت شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:
 - ۳-۱: واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی، پایه، اصلی و تخصصی تا سقف مجاز در برنامه جدید، گذرانده باشند.
 - ۳-۲: برای رشته‌هایی که هنوز برنامه جدید آنها ابلاغ نشده است، سقف واحدها در دوره کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۴۰ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۲۵ واحد و برای دوره کارشناسی ارشد ۲۲ واحد است.
 - ۳-۳: آن دسته از دانشجویانی که در مشمول بند ۳-۱ قرار نمی‌گیرند یعنی تعداد واحدهای گذرانده شده آنها کمتر از حد مجاز است، می‌توانند از نیمسال تحصیلی بعد کمبود واحدهای درسی خود را تا سقف تعیین شده برابر برنامه جدید بگذرانند، در این صورت:
 - الف: کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی دانشجوی، حتی اگر در برنامه جدید حذف شده باشد، پذیرفته می‌شود.
 - ب: در سہاٹی جدید با تعداد واحد کمتر یا بیشتر عرضه شده‌اند و دانشجویان در سہارا قبلاً گذرانده است، براساس همان تعداد واحد گذرانده شده از وی پذیرفته می‌شود و نیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن دروس را ندارد.
 - ج: گذراندن در سہاٹی از برنامه قدیم که در برنامه جدید حذف شده است، برای دانشجویانی که آن درس را نگذرانده‌اند الزامی نیست.
 - د: برای فراغت از تحصیل در دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد پیوسته گذراندن کاپه دروس عمومی (مصوب جلسه ۲۸۲ مورخ ۱۳۷۲/۶/۲۰ شورای عالی برنامه ریزی) الزامی است.

مقرر جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی، مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳ در مورد دستورالعمل
اجرائی کاهش سقف واحدهای درسی دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد صحیح است
جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر سید محمد رضا چاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی و

معاونت محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است دستور فرمائید به واحدهای مجری ابلاغ نمائید.

سید محمد کاظم نائینی

مدیر ای عالی برنامه ریزی